

IGNACIJEV PUT

BROJ 65, god. 2025

MREŽA ISUSOVAČKIH PRIJATELJA

IGNACIJEV PUT

LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE

ISSN 1331-8500 2025

godina XXXIX

Izdavač:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove

Urednik:

Tvrtko Barun

Uredničko vijeće:

Tonči Trstenjak

Petar Nodilo

Tvrtko Barun

Likovno-grafičko oblikovanje:

Jan Lomen

Tisak:

Kerschoffset d.o.o., Zagreb

Uredništvo:

Palmotićeve 31, HR 10001 ZAGREB, p.p. 446

SADRŽAJ

Riječ provincijala	2
Duhovnost	
Sveti Ignacije, čovjek za druge	5
Načelo i temelj ignacijevske duhovnosti	7
Isusovci	
Novaci	10
Ređenici	11
Preminuli	13
Intervjui	
Bez služenja drugima posvećeni život gubi svoj smisao	17
Gdje vam je blago, ondje će vam biti i srce	20
Ostalo	
Razgovor s papom Franjom	28
“Semper magis” - 25 godina Isusovačke klasične gimnazije u Osijeku	40
P. Pedro Arrupe - Put prema Beatifikaciji	42
Posveta Družbe Presvetom Srcu Isusovu	46
Nova izdanja - Ignatiana	47

RIJEČ PROVINCIJALA

Život i rad hrvatskih Isusovaca

Dragi prijatelji Družbe Isusove, dobročinitelji, podupiratelji, suradnici, ljubitelji sv. Ignacija, javljam vam se po prvi puta kao novi provincijal Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, nakon dvije godine preustroja Ignacijevog puta, dvije godine moje službe. Naša provincija je sada trenutno, možemo reći, u procesu duhovne i materijalne obnove, uzrokovane ili pokrenute potresom kao i drugim pastoralnim, duhovnim i društvenim dinamikama koje i nas zahvaćaju. Započeli smo proces izrade novog Apostolskog i pastoralnog plana za našu Provinciju, proces koji će potrajati 9-10 mjeseci, te u konačnici tražiti potvrdu našeg Vrhovnog poglavara – patra Generala Artura Sose. Za ovaj proces priređen je priručnik “Dobrodošlica Duhu” kojeg je pripremio Ured za razlučivanje i apostolsko planiranje pri našoj središnjoj ustanovi, Generalnoj kuriji u Rimu. Radujemo se tom procesu, a još i više pokretima i nadahnućima Duha Svetoga bez kojega ne možemo i ne želimo. Preporučamo se u vaše molitve, a Gospodin neka se proslavi.

Prepuštanje Božjoj providnosti

Davno nas je pogodio zagrebački po-

tres, rekli bismo, prije pet godina, na pola smo puta obnove. Jordanovački Kolegij sv. Josipa obnovljen je izvana, završena je konstrukcijska obnova i sada se razlučuje o njegovoj namjeni, svrsi i smislu unutar cjelokupne stvarnosti i aktivnosti naše prisutnosti na jordanovačkom brijegu. Naša Bazilika Presvetog Srca Isusova u Palmotićevoj ulici polako se dovršava izvana, skida se dio po dio skele, vraćene su obnovljene kupole i središnji kip Srca Isusova na pročelju, i polako se nazire ljepota novog, a starog izgleda izvorne ljepote, uskoro kreće obnova pročelja s ulične strane s čine se zaokružuje priča vanjske obnove. Iznutra se žbuka i pomalo uređuje fasada i pripremaju instalacije struje, rasvjete, grijanja, poda – nadamo se Misi za Božić 2025. da osjetimo iz bližega otkucanje toga Srca koje kuca za sve nas. Pokrajnji samostani se uređuju, zaokružuje također vanjska obnova i priprema unutarnja. Puno je posla, ali Gospodin nas u zajedništvu s dobrim ljudima ili izravno ili neizravno prati i podržava, na razne načine – bilo Ministarstvo, bilo dobročinitelji, bilo izvođači – a tu je i Zaklada za obnovu Bazilike i izgradnju pastoralnog centra “Anamarija Carević”. Budući, novi pastoralni centar nam je već sada, u idejno-pripremnoj fazi, već velika radost i izvor utjehe.

No, da se prisjetimo – ima nas isusovaca i u Osijeku, Beogradu, Dubrovniku, Sarajevu, Splitu, Skopju, Opatiji i Rijeci. I Gospodin nas u svemu vodi i pomaže u našim nastojanjima, borbama, željama, slabostima i problemima, radostima i utjehama.

Egzamen

U svemu tražimo Božju volju, Božju prisutnost, Gospodnja nadahnuća, rasvjetljenja i vodstvo. Stoga se neprestano vraćamo na Ignacijev egzamen – ispit savjesti na njegova način ili ako

drugačije hoćemo: pregled dana – on nas neprestano drži budnima i prisutnima u Božjem Duhu. Posebno se zadržavamo u zahvalnosti – toliko dobra i milosti koje nam Gospodin daje izravno, ili po bližnjima, ili po zajedništvu, po radu, i po vama dragi prijatelji, i time otkriva i smjer budućih poslanja.

Duhovna zvanja

Trenutačno naša provincija ima 112 članova. Dobna slika je dobra, sa svojih 58-59 godina srednje dobi, ali valja primijetiti da je 45 starijih od 65 godina. Važan je stoga ovaj proces koji prolazimo i predajemo Gospodinu – da nas Gospodin vodi u organizaciji snaga i raspodjeli darova i talenata koje imamo što preciznije i autentičnije, da ga u svemu doista proslavljamo. Nešto ćemo, vjerojatno ostaviti, nešto novo započeti – novo vino u nove mješine, samo neka nam je vjere, gorljiva srca i ignacijevske hrabrosti.

Evangelizacijski duh

Naš p. General Arturo Sosa, pozvao nas je da nanovo razotkrijemo isusovačku karizmu evangelizacije Europe, gledajući sekularizaciju i otpad duša od vjere koje se događa diljem Europe, ali i nadahnjujući se na primjeru sv. Petra Kanizija kao svojevremenog silovitog evangelizatora te iste Europe. Tražimo obnovu te vatre Ignacija i prvih isusovaca.

I dalje nam ostaju u zadatku Četiri opće apostolske preferencije koje imaju biti snaga i pokretač žive dinamike svakog apostolata – da ih se prisjetimo:

1. Promicanje razlučivanja i duhovnih vježbi

Pomagati ljudima da pronadju Isusa Krista i slijede ga.

2. Na putu s mladima. Pratiti mlade

ljude u izgradnji nadom ispunjene budućnosti.

3. Hod s isključenima. Hoditi uz siromašne, ranjive, isključene i one koje društvo smatra bezvrijednima, u misiji pomirenja i pravde.

4. Skrb za naš zajednički dom. Raditi s dubinom Evanđelja za zaštitu i obnovu Božjega stvorenja.

Duhovnost sv. Ignacija naš je najveći prioritet. Papa Franjo nam je svojevrmeno potvrdio poslanje ovim riječima: prva preferencija – duhovne vježbe i razlučivanje su ključ, bez njih sve ostale padaju u vodu. Zato smo radosni zbog mnogih inicijativa SKAC Palme, SKAC Osijeka, Centra Ignacije, Merz Instituta, Marijanskog zavjeta za Domovinu, kao i župa Beograd, Brijest, Jordanovac, Opatija, Palma, Rijeka, Sarajevo, Skopje, Sljeme...

Apostolska djela

Kao i većina fakulteta humanističkog područja i naš Fakultet filozofije i religijskih znanosti na Jordanovcu, prolazi svojevrсну krizu. Trajan zadatak ostaje u obnovi isusovačkog identiteta i ignacijevske pedagogije. Najveći je izazov privlačenje novih studenata (demografija nije obećavajuća, kao i studijsko-tržišni trendovi), a tu je ključna ponuda novih studijskih programa i rast akademske kvalitete.

Pozitivnija je situacija na Teološkom studiju FTI-ja, na kojem teologiju studira velik broj kandidata za svećeništvo iz raznih biskupija i redovničkih zajednica. Biskupije i redovničke zajednice izuzetno su zahvalne za taj doprinos mjesnoj

Crkvi. Ove je godine otprilike polovica zaređenih svećenika na ređenju u Zagrebu svoje studije dijelom ili potpuno završilo kod nas.

Isusovačka klasična gimnazija u Osijeku se uspješno bori u moru srednjoškolskog obrazovanja. Nastavnici su aktivno uključeni u programe ignacijevske pedagogije. To otvara nove mogućnosti i za kvalitetu nastave i za napredak međuljudskih odnosa. Kao i u drugim apostolatima, suradnja s laicima velik je dar i milost Božja. Neke medije nosimo i dalje s uspjehom, s nekima smo uspješni suradnici. Sve u svemu, moj je dojam da nema dana da IKA, HKM, Bitno.net, Laudato TV ili Radio Marija ne spomenu isusovce.

Kad je riječ o socijalnom apostolatu, Zaklada Biskup J. Lang i Isusovačka služba za izbjeglice djeluju uspješno i nose se sa svim izazovima. Udruga "Kap dobrote" prilagođuje se djelovanju bez pokojnog p. Cveka, kojeg je sada naslijedio p. Mate Samardžić kao duhovnik.

Ključan za naš socijalni apostolat jest stav srca hrvatskih isusovaca, naša ljubav prema Božjim siromasima.

Financije su uvijek važna stavka kad su u pitanju gradnje i apostolski projekti. Trenutačno veći dio obnove zgrada realiziramo putem Ministarstva i EU fondova. Budućnost gradimo s Gospodinom. Ovisimo o dobročiniteljima za mnoge naše projekte kojima širimo Kristovu radosnu vijest. Misni je savez preoblikovan u Mrežu isusovačkih prijatelja – Misni savez sv. Ignacija, o čemu vas izvješćujemo u Ignacijevu putu. Obnova nakon potresa povećala je krug dobročinitelja i želimo vam uz-

vratiti dužnom zahvalnošću i unaprijeđenjem sustava suradnje.

Život u Duhu

Najvažnije za isusovca jest jačati odnos s Gospodinom kroz molitvu, i sa subraćom kroz zajednički život. Mi, hrvatski isusovci, oduvijek imamo napast zatrpati se poslovima. Vi, naši prijatelji i dobročinitelji, razumjet ćete da isusovac mora ograničiti pothvate da ne budu na štetu odnosa s Bogom i zajednicom. Što isusovac više moli, tada je i njegov rad plodniji. Zato radimo na našoj trajnoj formaciji – vrijeme za nju nikad nije potraćeno. Prošlih smo godina mnogo učili o zajedničkom razlučivanju, a s time i nastavljamo pod poticajima naše središnje uprave u Rimu. Tijekom posljednje dvije godine po svim zajednicama održavali duhovne obnove na temu duhovnih razgovora kao središnjeg alata u zajedničkom razlučivanju te o novim Statutima o siromaštvu pod vidom obnove kao financijskog osobnog ispita savjesti te novog blagoslova u svim materijalnim pothvatima koje želimo poduzeti. Sada si uzimamo vrijeme da, uz vršenje poslanja koje imamo, pažljivo oslušujemo Gospodina gdje nas hoće i želi, šalje i nanovo daruje duhovnim pomazanjem novog poslanja.

Hvala vam od srca na svakoj pomoći, podršci, suradnji, riječi i utjesi, molitvi i žrtvi, a ponajviše ljubavi i radosti koju imate za nas! Gospodin nam i kroz vas govori, dragi prijatelji i utvrđuje u poslanju! Neka vam bogato uzvрати svojom ljubavlju, milošću i svakim potrebnim blagoslovom! Zajedno u Duhu i Istini!

p. Sebastian Šujević, SJ, provincijal

SVETI IGNACIJE, ČOVJEK ZA DRUGE

Ignacije je rođen u jako uzbudljivim vremenima. Kada je imao nekoliko mjeseci, Kolumbo je stigao u Ameriku, a njegovo obraćenje u Loyoli 1521. godine podudara se s prvim Magellanovim obilaskom oko svijeta. Bilo je i vrijeme Crkvene reformacije, koju je pokrenuo Martin Luther 1517. godine.

Na početku je Ignacijev obraćenje bilo motivirano pitanjima osobnog iskustva. Htio je otići na hodočašće u Jeruzalem da bi živio na mjestima po kojima je Isus hodao, prožio kako bi mogao jesti i zadovoljiti osnovne životne potrebe i provodio puno vremena u molitvi.

Ipak, plan je propao kada mu je odbijena dozvola za ostanak u Svetoj Zemlji. Vrativši se u Europu, spoznaje svoj pravi poziv – pomagati drugima. Ništa ga nije priječilo da to ostvari. U svojim ranim tridesetim godinama, započeo je svoje školovanje, zajedno s djecom, kako bi nakon toga mogao polaziti više studije. U vremenu velikog intelektualnog rasta u Europi, proveo je sedam godina na najboljem i najnaprednijem sveučilištu u Parizu.

Tamo je okupio grupu mladića istomišljenika, koji su odlučili postati svećenici i posvetiti se pomaganju dušama. Odlučili su ostati zajedno kao službena grupa i tako je, s Papinim odobrenjem, rođen isusovački red. Ignacije je tada imao četrdeset i devet godina.

Za vrijeme Ignacijevog života svijet se razvijao brzo i u različitim pravcima. Promjene su bile velike i čak, za starije generacije, nezamislive. Ignacije je prepoznao da te novosti i promjene u sebi sadrže razne izazove i prilike.

Gospodinov vinograd, kako je volio nazivati svijet, bio je zaista velik, i tražio je isto tako velike duše. Iako je red bio u nastajanju, Ignacije nije oklijevao

poslati isusovce na misije u Indiju, Japan, Etiopiju i Južnu Ameriku.

Iskustvo njegove vlastite formacije vodilo ga je u stvaranju mreže fakulteta za mlade isusovce. Na tim fakultetima uskoro su počeli studirati i oni koji nisu bili isusovci. Iako to nije bio Ignacijev prvotni plan, uviđa da je obrazovanje jedno od najučinkovitijih načina za pomaganje dušama. Tijekom godina koje je proveo u Rimu kao general novoga reda, bio je uključen u rad s marginaliziranim i u pripremanje prihvatnih domova za žene koje su napustile prostituciju. Bio je uključen u rad cijele Družbe, pomagao ostalim isusovcima u njihovim dužnostima i pri tome uvijek odvajao vrijeme za posjećivanje bolesnih i poučavanje djece katekizmu.

Ignacije, čovjek velikoga srca s velikim idealima, još uvijek me izaziva da pogledam svoje životne mogućnosti i pitam se u kojoj mjeri sam ja muškarac ili žena za druge. On primjećuje da se: Ljubav sastoji od dijeljenja onoga što imaš i očituje se više u djelima nego u riječima.

Paul Pace SJ

NAČELO I TEMELJ IGNACIJEVSKE DUHOVNOSTI

“Tko sam ja? Zašto sam ovdje? Kamo idem? Što mi je činiti sa životom?” Pitanja su to koja si je svatko od nas postavio i brojni su mislioci kroz povijest nastojali ponuditi odgovor na ta pitanja. Neki su smisao života tražili (i traže) u pukome tjelesnom užitku ili pak u rafiniranome uživanju u umjetničkim djelima i glazbi. Drugi će pak provoditi (i provode) život odgovornosti kako za sebe tako i za druge, makar smatrali da nas iza smrti ništa ne čeka. No ono što mi iz kršćanske perspektive vjerujemo jest da u konačnici istiniti odgovor na pitanje o smislu života može ponuditi jedino Onaj koji nas je stvorio i postavio na ovaj svijet, na ovo mjesto i u ovo vrijeme. Međutim, problem nije samo znati koji su smisao i svrha našega života nego i kako živjeti smisleno te postići svrhu našega života. Smatram da nam upravo sv. Ignacije Lojolski, utemeljitelj Družbe Isusove, može pomoći živjeti naš život smisleno i postići svrhu za koju smo stvoreni.

Načelo i temelj

Sveti Ignacije u svojim Duhovnim vježbama, koje se temelje na njegovim duhovnim iskustvima, piše:

Čovjek je stvoren da Gospodina Boga svoga hvali, da ga štuje, da mu služi i da tako spasi svoju dušu, a ostale stvari na zemlji stvorene su radi čovjeka, da mu budu od pomoći da postigne svrhu za koju je stvoren. Odatle slijedi da se čovjek smije njima poslužiti toliko koliko ga podupiru u njegovu određenju, a toliko treba da ih se otrese koliko ga u tome priječe. Stoga je potrebno da se učinimo neopredijeljenima prema svim stvorovima u svemu onom što je prepušteno izboru naše slobodne volje i nije zabranjeno, tako da, što se nas tiče, ne volimo zdravlje više od bolesti, bogatstvo više od siromaštva, čast više od sramote, dug život više od kratka života, pa tako i u svemu ostalom, želeći i birajući jedino ono što nas više dovodi k svrsi za koju smo stvoreni. DV 23, prijevod blago izmijenjen

Ovaj tekst, koji objašnjava čovjekovo podrijetlo kao i njegovu svrhu i kako je postići, predstavlja tzv. Načelo i temelj duhovnih vježbi i ignacijevske duhovnosti, a iz njega se može jasno vidjeti kako pobjeda nad samim sobom i uređivanje vlastita života (cf. DV 21) imaju za cilj čovjeka učiniti spremnijim odgovoriti na svrhu za koju je stvoren, a ta je Gospodina Boga svoga hvaliti, štovati, služiti mu i tako spasiti svoju dušu.

Stvorenje upućuje na Boga

Međutim, da bi čovjek ostvario taj svoj konačni cilj, potrebno je imati ispravan odnos ne samo sa Stvoriteljem već i sa stvorenjima. Sveti Ignacije napominje da su “ostale stvari na zemlji stvorene ... radi čovjeka, da mu budu od pomoći da postigne svrhu za koju je stvoren” (DV 23). Načelo i temelj pojašnjava nam da stvorenja ovoga svijeta nisu tek slu-

čajno tu, već ih je Bog stvorio kako bi, s jedne strane, očitovala Njegovu dobrotu i slavu, a s druge Bog ih je stvorio radi čovjeka. Stvorenja tako mogu pomoći čovjeku spoznati Boga i približiti mu se. Mogli bismo reći da sveti Ignacije predlaže sakramentalni pogled na stvarnost. Drugim riječima, bića ovoga svijeta upućuju na svoj Izvor i Uvir, na Onoga koji ih je stvorio, koji ih trajno uzdržava u postojanju i koji im trajno daje moć djelovanja. Budući pak da je Bog na intiman način prisutan u svome stvorenju (cf. DV 235), slijedi da Boga možemo pronaći svuda oko nas: u prirodi i njezinoj ljepoti, u drugim ljudima, u susretima s ljudima, u međusobnim razgovorima, šetnjama, u svemu što vidimo, kušamo, čujemo, razumijemo i činimo. Tā kao što sv. Ignacije navodi u jednome od svojih pisama, "njegovo Božansko Veličanstvo zaista jest u svemu po svojoj prisutnosti, moći i biti" (Pismo 240). Ignacije nas tako poziva da "tražimo i pronalazimo Boga u svim stvarima".

Zahvalnost

Zastanemo li i promotrimo li svijet oko nas, otkrivamo da nam Bog po svojim stvorenjima očituje ljubav, obasipa nas mnogim darovima i bezbrojnim milostima i to nas sasvim prirodno i spontano potiče na zahvalnost. I dok nam je poznato da se nasuprot zahvalnosti nalazi nezahvalnost, smijemo se pitati: Koliko je uopće problematična nezahvalnost?! Sveti Ignacije smatra da je jako problematična. O nezahvalnosti će napisati sljedeće:

Čini mi se u svjetlu Božanske Dobrote... kako je nezahvalnost najgnjusniji grijeh te kako ga pred licem našega Stvoritelja i Gospodina trebaju prezirati sva njegova stvorenja sposobna uživati njegovu božansku i vječnu slavu. Jer, ona je zaborav primljenih milosti, dobročinstava i blagoslova. Kao takva je uzrok, počelo i izvor svih grijeha i ne-

volja. Pismo 55

Sveti Ignacije nastavlja: "Naprotiv, zahvalno priznanje primljenih blagoslova i darova ljubi se i cijeni ne samo na zemlji, nego i na nebu" (ibid.). Potrebno je tako njegovati stav zahvalnosti, a izbjegavati nezahvalnost.

No makar nam iz ovoga bilo jasno da trebamo njegovati zahvalnost, razborito je pitati se: "Kako nam je uspjeti u tome i što nam ovdje može biti od pomoći?" Ignacije smatra da se odgovor krije u svakodnevnome egzamenu (cf. DV 43), koji se sastoji u tome da u proživljenome danu uz pomoć Božjega Duha tragamo za Božjom prisutnošću, promatrajući kako sâm dan tako i iskustva i susrete koji su nas približili Bogu kao Njegov dar.

Toliko-koliko

Vidimo da nam Načelo i temelj objašnjava da sve što postoji na ovome svijetu očituje Božju ljubav i to onda u nama dovodi (ili bi barem trebalo dovesti) do stava zahvalnosti prema Bogu. No sveti je Ignacije također svjestan da "ostale stvari na zemlji" mogu biti prepreka našem konačnom cilju ako se njima neuredno i neodgovorno služimo. Ovdje dolazimo do ignacijevskoga načela tantum-quantum (hrv. toliko-koliko). Prema tome načelu, stvarima se trebamo poslužiti toliko koliko nas podupiru u našem određenju, a toliko treba da ih se otresemo koliko nas u tome priječe. Primjerice, internet nam može itekako poslužiti da bismo intelektualno rasli, zabavljali se, komunicirali s ljudima ili obavljali svoj posao ili apostolat. Stoga, ako se na ispravan način njime služimo, internet može biti pomoć našem duhovnom, psihičkom i intelektualnom razvoju. No neuredan odnos prema internetu i sadržaju koji se nalazi na njemu može ne samo naškoditi nama samima i našim međuljudskim

odnosima provodimo li previše vremena na internetu ili čak i razvijemo ovisnost o njemu, već i našem odnosu s Bogom zato što zanemarujemo našu komunikaciju i prijateljavanje s Njim, odnosno molitvu.

Razlučivanje duhova

Međutim, kako otkriti što nas više približava, odnosno udaljava od Boga? Odgovor leži u razlučivanju duhova. Nastojat ćemo osjetiti i prepoznati koje pokrete u duši izaziva ovo ili ono ponašanje, ovo ili ono iskustvo. Uz Božju ćemo pomoć promotriti koja to iskustva u nama izazivaju duhovnu utjehu, odnosno što nas potiče na veću ljubav prema Njemu, što umnaža vjeru, ufanje i ljubav u nama, što nas to vodi prema većoj nutarnjoj slobodi i nutarnjemu veselju “koje poziva i privlači k nebeskim stvarima i na rad oko spasenja vlastite duše, dajući joj mir i pokoj u njezinu Stvoritelju i Bogu” (DV 316).

Isto ćemo tako uz Gospodinovu pomoć promotriti koja to iskustva dovode do duhovne suhoće, odnosno do zamračenosti duše, uzburkanosti u njoj, pobuda na niske i zemaljske stvari, nemira uslijed različitih uzrujavanja i napasti te što nas potiče na nepouzdanje, beznadnost, nedostatak ljubavi, “gdje se sva duša osjeća lijenom, mlakom, žalosnom i kao rastavljenom od Stvoritelja i svoga Gospodina” (DV 317).

Kada pak otkrijemo koje nas to stvari i iskustva više približavaju Bogu i svrši za koju smo stvoreni, tim ćemo se onda stvarima služiti, a ta iskustva njegovati. Isto vrijedi i obrnuto: kada otkrijemo koje nas to stvari i iskustva udaljuju od Boga i svrhe za koju smo stvoreni, neuredan ćemo odnos prema spomenutim stvarima nastojati ukloniti, a iskustva izbjegavati.

Ignacijevska indiferentnost

Prirodno je stoga pitati se kakav bi trebao biti naš stav prema stvorenji-

ma, uključujući i čovjeka? Sveti nas Ignacije poziva da se učinimo indiferentnima ili “neopredijeljenima prema svim stvorovima u svemu onom što je prepušteno izboru naše slobodne volje i nije zabranjeno” (DV 23). Pritom ‘ignacijevsku indiferentnost’ trebamo shvatiti ne kao ravnodušnost ili nezainteresiranost, već kao nutarnju slobodu ili nenavezanost na stvorenje.

Nadalje, učiniti se indiferentnim ili nenavezanim ne znači da ima nešto loše u stvorenju, tačnije Bog je stvorio nebo i zemlju, sva stvorenja, uključujući čovjeka iz ljubavi i kako bi očitovao svoju dobrotu i slavu. Kao što piše u Knjizi mudrosti:

Jer ti ljubiš sva bića i ne mrziš ni jedno koje si stvorio. Jer da si štogod mrzio, ne bi ga ni stvorio. A kako bi išta moglo opstojati ako ti ne bi htio? Ili se održati ako ga ti nisi u život dozvao? Ali ti štediš, jer sve je tvoje, Gospodaru, ljubitelju života, i tvoj je besmrtni duh u svemu.

Mudr 11,24-12,1

Važno je imati na umu da sv. Ignacije Lojolski ne odbacuje dobrotu i ljepotu stvorenja. Štoviše, sâm Ignacije priznaje tu dobrotu i ljepotu te je stvoreno smatrao Božjim darom. Kao što svjedoči njegova Autobiografija: “Osobitu je utjehu primao u gledanju neba i zvijezda. To je činio često i dugo jer je tada osjećao u sebi jako veliku težnju da služi Našemu Gospodinu” (Auto. §11). Međutim, Ignacije je svjestan da neuredan odnos prema stvorenju može imati loše, pa i katastrofalne posljedice po nas jer bi nas mogle udaljiti od svrhe za koju smo stvoreni. Kao da u tome Ignacijevu oprezu možemo čuti slavne riječi sv. Augustina:

Kasno sam te uzljubio, ljepoto tako stara i tako nova, kasno sam te uzljubio! A eto, ti si bio u meni, a ja izvan sebe. Ondje sam te tražio nasrćući na ta lijepa bića koja si stvorio, ja rugoba. Ti si bio sa mnom, a ja nisam bio s tobom. Mene su daleko od tebe držale one stvari koje

ne bi postojale kad ne bi bile u tebi. Zvao si me i vikao, probio si moju gluhoću, zabljesnuo si, sijevnuo si i rastjerao moju sljepoću, prosuo si miomiris, a ja sam ga upio pa uzdišem za tobom, okusio sam pa gladujem i žeđam, dotakao si me, i ja gorim za mirom tvojim.

Ispovijesti X.27.38

Imajući sve ovo na umu, ne čudi nas Ignacijev poziv na oprez kada je riječ o našem odnosu spram Božjega stvorenja.

Biti indiferentni prema zdravlju, dugome životu, novcu i ugledu

Sljedeći pak reci Načela i temelja modernom čovjeku predstavljaju izazov: "tako da, što se nas tiče, ne volimo zdravlje više od bolesti, bogatstvo više od siromaštva, čast više od sramote, dug život više od kratka života, pa tako i u svemu ostalom" (DV 23).

Ovi Ignacijevi primjeri ...podsjećaju na stoičku misao i zadiru u elementarni nagon za vitalnošću (zdravlje – bolest), posjedovanjem (bogatstvo – siromaštvo), priznanjem (slava – sramota) i tu-bitkom (dug – kratak život). Ovi su primjeri tako sablažnjivi, budući da su upravljani prema čovjekovu nagonu za samopotvrđivanjem, s njegovim različitim dimenzijama, spram kojega čovjek treba steći odstojanje. Volja za preživljavanjem, koja se pokazuje u navedenim oblicima nagona, po sebi je nešto moralno neutralno. Međutim, ona lako zadobiva tendenciju ljubomorne isključivosti. Bezuvjetnoj volji za zdravljem, novcem, ugledom i dugim životom danas se puno žrtvuje, nerijetko na čovjekovu štetu. Terstriep 2011, 139

Ignacijev izazov pogotovo je važan za našu današnju kulturu koja prenaglašava vrijednost zdravlja, dugoga života, fizičke ljepote, novca i časti. Sveti Ignacije ne želi reći da su te stvari same po sebi pogrešne, već da naš odnos prema njima može biti i neri-

jetko jest problematičan. Iz toga nam razloga sveti Ignacije želi pomoći biti neopredijeljenima, odnosno slobodnima, jer će nas neuredan odnos prema zdravlju, dugome životu, bogatstvu i ugledu učiniti njihovim robovima. Drugim riječima, navežemo li se na zdravlje, dug život, bogatstvo i ugled, oni će postati naši bogovi, idoli. Naravno, Ignacije ne smatra ni prenaglašavanje asketizma pozitivnim, ali u današnje doba daleko je veća opasnost od pretjerivanja u našem odnosu prema zdravlju, dugome životu, bogatstvu i ugledu negoli prema postu i mrtvljenju.

Magis

Načelo i temelj objašnjava nam tako da je čovjek pozvan biti slobodan, ali ta indiferentnost, odnosno nenavezanost nije svrha samoj sebi, nego, kao što smo imali priliku vidjeti, smjera na unutarnju slobodu koja nam je potrebna kako bismo ostvarili cilj za koji smo stvoreni i odgovorili na Božji plan za naš život. Nadalje, Načelo i temelj poziva nas da prepoznamo dobrotu i ljepotu stvorenja ovoga svijeta, ali nas upozorava da njegujemo uredan odnos prema njima, da budemo slobodni od navezanosti. Konačno, Načelo i temelj poziva nas da odbacimo okove robovanja zdravlju, dugomu životu, bogatstvu i častima, a, odlučimo li uložiti više truda u slušanje što nam sveti Ignacije govori, vidjet ćemo da će nas to voditi i k nadilaženju životarenja u osrednosti, bezvoljnosti, tromosti i nezainteresiranosti. Što nam je onda činiti? Sveti Ignacije Lojolski odgovara: težiti magisu, tj. onomu što nam više pomaže rasti u ljubavi prema Bogu i bližnjima, onomu što nam više pomaže njegovati odgovarajući odnos prema stvorenju, onomu što nas više približava svrsi za koju smo stvoreni – dioništvu u božanskome dobru.

Luka Ilić SJ

NOVACI

Krunoslav Katanić

Ja sam Krunoslav Katanić, rođen 1998. u Slavonskom Brodu. Odrastao sam u Slavonskom Kobašu s roditeljima Antunom i Ljubicom te sa sestrama Gabrielom i Melitom. Srednju medicinsku školu završio sam u Slavonskom Brodu. Tada se zapošljavam u KBC Sestre milosrdnice gdje sam radio na objedinjenom hitnom bolničkom prijemu kao medicinski tehničar. Uz rad 2022. završavam na Zdravstvenom veleučilištu preddiplomski studij sestrinstva. Svoj put i odnos s Bogom najviše sam izgradio kroz ignacijevsku duhovnost koju sam upoznao na kampu za mlade Modrave, zatim temeljitije i sustavnije kroz 3D formaciju i duhovne vježbe. Kao laik bio sam uključen u evangelizaciju muškaraca napose sudjelovanjem u organizaciji "javne muške molitve krunicе" i raznih duhovnih obnova. U hodu s Gospodinom prepoznao sam da me poziva na svećeništvo i na daljnju izgradnju u tome pozivu kroz Družbu Isusovu.

Karlo Kokanović

Moje ime je Karlo Kokanović, rođen sam 1996. u Slavonskom Brodu. Odrastao sam u selu Gundinci s roditeljima Matom i Katicom, mlađim bratom Lovrom i sestrom Marijom Mateom. Nakon osnovne škole u rodnom selu i srednje škole u Slavonskom Brodu diplomirao sam na Odjelu za matematiku u Osijeku, smjer nastavnički. Radio sam dvije godine kao nastavnik matematike i informatike u osnovnoj i srednjoj školi. U rujnu 2020. pridružujem se udruzi SKAC Osijek i ondje se susrećem s Družbom Isusovom. Prolazeći 3D formaciju i djelujući u udruzi dublje se upoznajem s karizmom Družbe Isusove. Poziv sam osjetio 2023. kontemplirajući te nakon toga nastavljam s molitvom i utvrđujem se u odluci da želim stupiti u isusovački red.

REĐENICI

Ivan Marinković

Ivan je rođen u Slavoniji, u obitelji u kojoj se vjera nije prenosila riječima, nego tihom prisutnošću, podrškom i svakodnevnim odricanjima. Iako je završio tehničku školu i krenuo za zanimanjem koje obećava stabilnost i sigurnost, duboko u sebi nosio je nemir koji ga nije ostavljao na miru. Nije to bio nemir zbog karijere ili budućnosti, nego dublje pitanje: "Ima li nešto više?" To "nešto više" polako se otkrivalo kroz susrete, šutnje i slutnje. Nije sanjao da će biti svećenik, a još manje isusovac. No, kad je prvi put iskreno dopustio Bogu da uđe u njegov život, sve se promijenilo. Nije bilo spektakularnih obraćenja ni mističnih vizija – bio je to tiši, ali ustrajan poziv da se život ne proživi na površini. Ulaskom u Družbu Isusovu počinje njegovo putovanje koje nije išlo pravocrtno: od Splita do Varšave, od

hrvatskog jezika do poljskog, od poznatog prema nepoznatom. U Poljskoj nije poznavao nikoga, niti je razumio jezik i razumio kulturu. Bio je stranac u svakom smislu te riječi. Ipak, kroz studij filozofije i teologije, i kroz izazove svakodnevice, učio je kako se Bog očituje baš tamo gdje smo najslabiji. Uz Njegovu pomoć nije odustao. Danas kao mlad svećenik ne teži biti idealan duhovnik, nego autentičan suputnik. Ne skriva da je na putu, da još uvijek traži i uči. I upravo u toj ranjivosti prepoznaje snagu poziva. Vjeruje da je svećeništvo dar, a ne postignuće; prostor služenja, a ne osobnog ispunjenja. U životu nije tražio redovnički život, nije tražio poziv, nije čak ni jasno znao što traži – ali je u tom traženju pronašao Red, Poziv i Put. I danas hoda njime s povjerenjem, često i s pitanjima, ali uvijek s vjerom da Bog ide ispred.

Mate Žaja

Mate je odmalena odgajan u katoličkom duhu, zahvaljujući roditeljima koji su stariju sestru i njega redovito vodili na svetu misu i koje je imao priliku promatrati u svakodnevnoj molitvi i čitanju Svetog pisma. Vjera i osobni odnos s Bogom imali su za njega već u djetinjstvu izuzetnu važnost jer je veoma rano shvatio da bez Boga ne može učiniti ništa, barem ne ništa dobro. U vrijeme djetinjstva pratili su ga brojni strahovi i Bog je, uz obitelj, bio njegovo utočište. Odmalena je odbijao svaku pomisao na to da bi mogao biti svećenik. Tek ga je sumnja na ozbiljnu bolest, koja je otklonjena nakon nekoliko tjedana, potresla i navela da se zapita što bi trebao mijenjati u svome životu. Nakon toga se više angažirao u župi i malo pomalo Bog ga je vodio prema duhovnom pozivu. Kad je konačno prihvatio duhovni poziv, osjetio je radost i mir kao nikada prije. Nakon studija medicine, radio je neko vrijeme kao liječnik, a u novicijat Družbe Isusove ušao je 21.09.2014., na svoj imendan. Nije znao što ga čeka u novicijatu. Nije poznavao isusovce ni ignacijevsku duhovnost. Ipak, prvi dan novicijata u njemu je odzvanjao glas koji mu je govorio: "Dobro došao kući, konačno!" Upoznajući sve više ignacijevsku duhovnost, shvatio je da je poput instrumenta na kojemu Gospodin, služeći se njome,

svira svoju prekrasnu nebesku glazbu. Egzamen i meditacija postali su neizostavan dio njegova života kojima se Bog služi kako bi ga oblikovao po svome Srcu. Nakon Splita, proveo je dvije godine na studiju filozofije u Zagrebu (FTI) pa dvije godine na magisteriju u hrvatskom programu Radio Vatikana, potom godinu dana studija teologije na Filipinima (online iz Zagreba) pa dvije godine na Filipinima i ponovno godina dana online studija iz Zagreba. Od rujna 2024. na službi je, prvo kao đakon, a sada kao župni vikar, u župi Presvetog Srca Isusova u Rijeci. Dana 21.6. ove godine zaređen je za svećenika. Još uvijek pokušava shvatiti što se dogodilo i jedino do čega je došao jest da ga ovaj dar toliko nadilazi da to ne može pojmiti. Kaže da je Krist koji ga je posvetio za svoga svećenika u njemu i prelazi njegove granice pa se istovremeno osjeća uronjen u Njega i ispunjen Njime tako da se njegova "čaša" prelijeva. Ta svijest o prevelikom daru svećeništva opominje ga da nije svećenik za sebe, nego kako bi bio darovan Gospodinu i Njegovom narodu. Upravo više pripadati Kristu poziv je koji osjeća od dana ređenja i uzda se u Božju milost da će Mu svaki dan svoga života pripadati sve više i biti sve više Njegov. Želja mu je da se Gospodin po njemu proslavi jer je Njegovo oruđe i olovka u Njegovoj ruci.

PREMINULI

P. Ignacije Čižmešija

P. Ignacije rođen je 18. srpnja 1939. u Mičetincu kraj Đurđevca, u obitelji Antuna i Ivke rođene Magdić. Bio je pretposljednji od petero djece. Obitelj se bavila poljoprivredom. Prepoznao je poziv da se upiše u gimnaziju međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu koje je vodila Družba Isusova. Ljeti 1957. započinje novicijat, a nakon redovitog puta formacije u Zagrebu je krajem lipnja 1970. zaređen za svećenika. Slijedila su različita odredišta izravnog pastoralnog rada, počevši od župe Podvinje kraj Slavonskog Broda, te Matulji. Godine 1978. preuzima službu kapelana na Zametu u Rijeci gdje ostaje pet godina. Zatim je sljedećih šest godina bio župnik u Savskom Nartu. Godine 1986. imenovan je kapelanom u Borovici, a zatim u Sarajevu. Godinu dana bio je u Osijeku, a 1988. preuzima službu kapelana na Otoku Gospe od milosti. Godine 1990. ponovo dolazi u Osijek i tu ostaje 18 godina, sve do 2012. U Osijeku je skupa s malobrojnim Osječanima koji su ostali za vrijeme Domovinskog rata preživio ratna stradanja, obilazio bolesne i ranjene, surađivao s Caritasom. Ovo su mu Osječani rado ubilježili kao veliku zaslugu. U Osijeku i drugdje ostao je poznat po tome što je rado bio na usluzi za ispovijed i duhovni raz-

govor. U komunikaciji je često koristio svoje poznavanje biologije i prirode. Iz hobija uvijek je nastojao obrađivati neki vrt. Budući da je od djetinjstva bio osjetljiva zdravlja, u vrtu je, među ostalim uzgajao ljekovito bilje. Bio je blizak ljudima, iskren i otvoren, spontan i osjećajan, po mnogo čemu originalan. Ove njegove osobine bile su mu ne samo pomoć, nego i uzroci križeva, nesporazuma i nevolja. Njegov humor bio je specifičan i sugovornika je držao u vječitoj dilemi: Misli li "Čižma" (kako smo ga zvali) ozbiljno, ili se šali? Godine 2012. iz Osijeka je premješten u Opatiju gdje je u "velikoj crkvi" djelovao kao pastoralni pomoćnik sve do 2023. kada je zbog narušenog zdravlja premješten na Fratrovac u Zagrebu. U svome nagovoru na ispraćaju p. Ignaca, p. provincijal je napomenuo: "P. Ignacije Čižmešija krstio me je na Zametu, mojoj rodnoj župi Srca Isusova u Rijeci. To sam spoznao kada sam pribavio krsni list poradi ulaska u Družbu Isusovu i vidio njegovo ime u rubrici krstitelja. Tim više sam radostan što mogu danas voditi sprovod, moliti za patra i reći pokoju riječ o dragom patru." P. Provincijal je zaključio svoj nagovor prisjećanjem na neke svježije detalje: "U Osijeku sam kao skolastik na magisteriju pobliže upoznao p. Čižmešiju. Bio je kreativan u vrtlarstvu, mnoge duhovne razgovore provodio je šecujući vrtom s ljudima potrebnim ispovijedi, ohrabrenja ili savjeta. Sjećam se, križao je kukuruz tako da je jedna stabljika, brojao sam više puta, rodila 13 klipova. No, najviše me je oduševljavao spremnošću da primi ljude na ispovijed ili razgovor u bilo koje vrijeme i odgovori na njihove potrebe. Pokoj ti vječni, dragi pater!" Pater Ignacije Čižmešija preminuo je 9. siječnja 2024. na Fratrovu u Zagrebu, u 85. godini života, 67. godini redovništva i 54. godini svećeništva.

Br. Ivan Rosandić

Časni brat Ivan Rosandić rođen je 13. prosinca 1934. u Rudi kraj Sinja. Odrastao je u obitelji Šimuna i Luce s petero braće i jednom sestrom. Obitelj je resila čvrsta vjera i požrtvornost. Godine 1942. obitelj je preselila u Vrpolje u Slavoniju. Završio je zanatsku školu te kao pekar radio u Ljubljani, u Slavonskom Šamcu i kod raznih privatnika. U svojoj 28. godini saznao je za mogućnost ostvarenja duhovnog zvanja časnog brata u Družbi Isusovoj. Nakon razdoblja razmišljanja, u novicijat je stupio 16. lipnja 1963. na Fratrovcu u Zagrebu. Tu je preuzeo i svoju prvu službu kuhara u isusovačkoj zajednici. Sljedećih godina ovu je službu obavljao na Jordanovcu, u Palmotićevoj, te u Osijeku. Nakon zadnjih zavjeta na Veliku Gospu 1973., tri godine je radio na župi Borovica (BiH). Ovo poslanje bilo mu je najteže prihvatiti, ali kasnije je bio sretan jer je narod lijepo primio isusovce i s njima dobro surađivao. Nakon Borovice, devet godina bio je kuhar u isusovačkoj Rezidenciji u Beogradu, a zatim po nekoliko godina u raznim zajednicama: ponovo Borovica, Zamet, Savski Nart i Dubrovnik. U Opatiji je sedam godina bio portir i pomoćnik u kućnim poslovima, zatim na Otoku Gospe od Milosti u Crnoj Gori još tri godine. U zajednici za stare i bolesne na Fratrovcu pre-mješten je 2008. godine i ondje ostao

do smrti. Iako se posljednjih godina života morao nositi s raznim zdravstvenim problemima i staračkim boljkama, brat Roso, kako su ga subrača od milja zvali – činio je to strpljivo i vedro, a njegovo redovničko poslanje da moli za Crkvu i Družbu bilo je ispunjeno osjećajem zahvalnosti. Zapisao je: "Služio sam Bogu i svojoj subraći i tako ostvarivao Božji plan koji sam otkrivao preko svojih poglavara, koje sam uvijek slušao vjerujući da mi sam Bog preko njih govori što trebam raditi i kamo ići. Najviše vremena u Družbi Isusovoj proveo sam kao kuhar, a radio sam i ostale dužnosti koje su mi bile povjerene. Zahvalan sam Bogu što me pozvao da kao časni brat pomoćnik provedem svoj život u Družbi Isusovoj. Sada se molim i žrtvujem za Crkvu i Družbu i iščekujem poziv svoga Stvoritelja da me pozove u svoj dom, koji je i moj dom, jer kao dijete Božje vjerujem da će me dobri Bog primiti u svoje Kraljevstvo za koje sam ovdje na zemlji radio i žrtvovao se." Brat Rosandić preminuo je u Zagrebu na Fratrovcu 2. siječnja 2023. u 89. godini života i 60. godini redovništva.

Br. Juro Marić

Časni brat Juro Marić potječe iz radničke obitelji s Pološca nad Varešom (BiH). Odrastao je u obitelji sa 6 braće i 2 sestre, otac mu je bio rudar. Iako je bio sat i po udaljen od crkve, bio je

stalni ministrant kod p. Raše. U župi je djelovao i br. Ivo Dilber, koji mu je davao knjige za čitanje i preko kojega je otkrivao vrijednost i ljepotu zvanja časnog brata u Družbi Isusovoj. S nepunih 13 godina došao je za aspiranta u Osijek i tu ostao 3 godine, uglavnom s br. Krnežićem u kuhinji. Novicijat je započeo na Petrovo 1960. U novicijatu su tada bila 33 novaka: 18 skolastika i 15 braće. Nakon novicijata bio je nekoliko mjeseci na Jordanovcu u kuhinji, zatim u Palmotićevoj. Godine 1964. započinje službu na Šalati, a kratko zatim odlazi u vojsku te nastavlja u proljeće 1966. Na Šalati je ostao pune 34 godine, sve do 1998. Kasnih 60-ih u Sjemeništu je bilo 443 đaka, 16 patara, 3 skolastika i 6 braće. U toj zajednici svi su se dobro slagali. Povjerali su mu vinograd i podrum. U djetinjstvu na Pološcu i u Borovici vinovu lozu nije ni vidio. Međutim, taj je posao ubrzo zavolio i uz pomoć raznih stručnjaka ubrzo postao vješt vinogradar. Šalatsko je vino s vremenom postalo vrlo cijenjeno. Uz to je preko 25 godina zajedno s br. Begićem obilazio župe zagrebačke nadbiskupije i skupljao hranu za Sjemenište. Neko je vrijeme vodio ekonomiju u Savskom Nartu, najprije s br. Begićem, a onda 18 godina samostalno. Đaci su mu pomagati u raznim poslovima, u vinogradu i na ekonomiji. Nakon odlaska isusovaca sa Šalate, 9 godina surađuje na Fratrovcu s br. Matom Vlahovićem u vinogradu i podrumu. U travnju 2007. preuzima službu subministra, nabavljača i blagovaoničara u Palmotićevoj. U Družbi je našao svoj životni poziv. Trudio se vjerno slijediti ga. Ispunjalo ga je to zadovoljstvom i davalo mu punu životnu vrijednost. Snagu je crpio iz Svete mise, molitve, duhovnog štiva, krunice i duhovnih vježbi. Zajednički život i sklad u zajednici bez svađe, bio mu je veliki oslonac. Brat Juro je pokazao da zvanje časnog brata

u Družbi ima i danas svoju vrijednost i svoju ljepotu. U homiliji na misi zadušnici p. Blaženko Nikolić istaknuo je kako je upravo br. Juro primjer života ostvarenog po evanđeoskim načelima: jednostavnog, predanog, samozatajnog služenja. Brat Juro utjelovio je krepost koja je kamen temeljac svetosti - to je poniznost i jednostavnost. Ozbiljno je shvatio svoje redovničko zvanje i svoje služenje. Tih i skroman, osjetljiv za prave duhovne vrijednosti dao je svjedočanstvo redovnika kojemu ništa nije teško, spreman na svaki izazov. U svojim bilješkama brat Juro je ostavio: "Tko osjeti u duši Božji poziv, taj će ga i slijediti. Dakako, treba raditi, boriti se i prihvatiti svakodnevni križ. Sam je Isus rekao: "Tko želi biti moj učenik, neka uzme svoj križ!" Zvanje isusovačkoga brata put je na kojemu se može ostvariti punina kršćanskoga života. Božjom milošću opredijelio sam se za taj put. Nastojao sam vjerno ići tim putem i prema svojim sposobnostima surađivati u apostolskomu poslanju Družbe Isusove. Za nedostatke se izručujem Božjemu milosrđu, a za budućnost se preporučujem subraći u molitve!" Brat Juro, kao i mnoga naša braća spada u onu kategoriju ljudi za koje se pitamo, kao što se to pitao i prof. povijesti Nikola Vujić, dobar poznavatelj života Sjemeništa na Šalati i dobar poznavatelj braće u Družbi Isusovoj: Zar je moguće da su takvi ljudi uopće postojali? Postoje li takvi ljudi i danas? I pokušavam otkriti unutaranju snagu duha, koja ih je nosila u njihovu životnom opredjeljenju, u svakodnevnom životu i napornom radu, bez adekvatne plaće, bez posebnog priznanja i napredovanja u karijeri, u vrijeme socijalizma bez zdravstvenog i socijalnog osiguranja, a u starosti bez mirovine. To se čini u suprotnosti s današnjim mentalitetom gdje se sve mjeri novcem, položajem u društvu i napredovanjem u karijeri. I daje odgovor: "Ta-

kva su časna braća postojala, opisali smo ih, i danas postoje i ista snaga duha ih nosi.“ Jedan od njih je upravo brat Juro. Dragom Bogu smo zahvalni što smo živjeli s njima.”

P. Valentin Pozaić

Biskup Valentin Pozaić rođen je 15. rujna 1945. godine u Selnici, župa Marija Bistrica, u brojnoj obitelji, od roditelja Janka i Agate. Nakon završene osnovne škole u Selnici i Bedekovčini, sjemenišnu gimnaziju upisao je na zagrebačkoj Šalati. Po završetku drugoga razreda stupio je u Družbu Isusovu. Filozofsko-teološki studij pohađao je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1973. godine, a nakon ređenja studij je nastavio u Rimu na Papinskom sveučilištu Gregorijana, gdje je 1975. postigao bakalaureat iz moralne teologije, a 1984. godine na istome je sveučilištu i doktorirao. Od 1977. do 1979. bio je članom uredništva Hrvatskoga programa Radio Vatikana. Nakon završenoga studija vratio se u Zagreb i preuzeo službu profesora moralne teologije na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove. Od 1990. do 1994. predavao je predmet bioetika na Papinskom sveučilištu Gregorijana u Rimu. Bio je profesor kršćanske etike na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. U znanstvenom raduosobito

se istaknuo na području bioetike pa je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove osnovao i Centar za bioetiku, a istraživanja je vršio i usavršavao se u svojoj specijalizaciji na “Joseph and Rose Kennedy Institute of Ethics” u Washingtonu, na “Linacre Centre for Health Care Ethics” u Londonu te na “Instituto Borja de Bioetica” u Barceloni. Od 1990. do 1993. bio je član Vijeća Hrvatske biskupska konferencije za nauk vjere. Od 1991. bio je duhovni asistent Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva, a od 1996. duhovni savjetnik Europske udruge katoličkih liječnika (Ecclesiastical Assistant – FEAMC European Federation of Catholic Medical Associations). Od 1994. do 2000. godine bio je rektor Kolegija Družbe Isusove na Jordanovcu. Objavio je više znanstvenih članaka u stručnim časopisima, a autor je i više knjiga s područja moralne teologije. Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je pomoćnim biskupom nadbiskupa zagrebačkog 2005. godine. Služba je to koju je revno vršio sve do 2017. godine, kada je njegovo odreknuće iz zdravstvenih razloga prihvatio papa Franjo. Mons. Valentin Pozaić, zagrebački pomoćni biskup u miru, okrijepljen svetim sakramentima preminuo je u ponedjeljak 15. svibnja 2023. godine u Svećeničkom domu sv. Josipa u 78. godini života, 50. godini svećeništva i 19. godini biskupstva. Njegove sprovodne obrede predvodio je zagrebački nadbiskup i predsjednik HBK mons. Dražen Kutleša. Nakon sprovoda misu zadušnicu slavio je umirovljeni zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, a propovijedaو pomoćni biskup Ivan Šaško, u nazočnosti velikog broja redovnika, redovnica, dijecezanskih svećenika i vjernika.

BEZ SLUŽENJA DRUGIMA POSVEĆENI ŽIVOT GUBI SVOJ SMISAO

U ovom broju Ignacijevog puta donosimo razgovor s bratom Franjom Štefićem SJ, jednostavnim i radosnim redovnikom čiji je život obilježen služenjem u brojnim zajednicama. Kroz njegove tople i duhovite riječi otkriva se tiha, ali snažna ljepota poziva isusovačke braće te mudrost koja nosi svakodnevicu Družbe.

Brate Franjo, možete li nam ispričati kako je izgledao vaš put prema redovništvu u Družbi Isusovoj?

Najradije bih vam neki glazbeni koncert otpjevao... Lakše bi mi bilo ali probat ću nešto i reći. Rođen sam u Svetoj Mariji 1961. godine, a kao dijete bio sam baš kao i svi drugi. U sedmom razredu moj župnik Lovro Garić, trapist iz Banja Luke iz koje je protjeran, vodio me sa sobom u Banja Luku u trapistički samostan Marija Zvijezda u kojem sam sam bio 10 dana. U to vrijeme mi se i nije baš nešto svidio grad, a ni samostan, činili su mi se predaleki. Moji su se odselili u Veliku Goricu i toga sam ljeta trebao prodati svinje pa zato sam zakasnio na početak škole čak mjesec i pol dana. Nitko me nije htio primiti! Međutim, primili su me ipak u Ugostiteljsku školu u Frankopanskoj, a na vjeronauk sam išao kod sestara milosrdnica koji je držao vlč. Luka Depolo. Bio je to izvanredan vjeronauk. Svoj put prema redovništvu započeo sam nakon što sam pročitao knjigu "Od kovača do misionara" o životu isusovačkog brata Benedikta Fostača koji je proveo 20 godina u Zambiji. Tu knjigu dao mi je p. Ante Katalinić, koji je kod

časnih sestara Regina Mundi u Velikoj Gorici davao točke za molitvu. Tada sam shvatio da to želim biti i odlučio sam se javiti u Palmotićevo gdje je tada provincijal bio p. Radojko Karaman kojem sam izrazio svoju želju da budem brat. "Vi kad završite školu, onda se javite", odgovorio mi je p. Provincijal. Tako je bilo. Dana 27. srpnja 1979. došao sam na Fratrovac kao aspirant, te sam kasnije postao časni brat.

Kako biste opisali vašu viziju ljubavi i služenja u redovničkom životu?

Ljubav je temeljna vrijednost koja mora prožimati život svakog redovnika. Bez ljubavi i služenja drugima, posvećeni život gubi svoj smisao. Važno je nositi svoj križ svakoga dana i živjeti sadašnjost, pouzdajući se u Božju volju. Što je zapravo poticaj za takav život? Svakom čovjeku koji se rodi, život nikada ne prestaje. Započinje na zemlji i ide u vječnost. To je dovoljan razlog da čovjek razmišlja kako proživjeti svoj život. Sveti Pavao čovjeka poziva na ljubav i na služenje. To je divota jedna, zato što se veže uz život časne braće. Čovjek može biti pаметan, sposoban, uspješan, moderan i ne znam što, ali ako nema ljubavi, sve je to ništa. Tako i jedan život koji je posvećen, ako nije prožet ljubavlju i služenjem drugima, sve je to ništa. Kad se uđe u Družbu Isusovu i kad se obučuje talar, ako tu nema stvarnog života u ljubavi, onda si samo obukao jedan dres. Poput nogometaša koji sjedi na klupi, a nikad nije zaigrao, nego uvijek izdaleka promatra što se zbiva – bez

da se ikada upustio u to. Nije dao sebe, svoj život i svoju ljubav. Ljubav je vječna. Sve će nestati. Zašto je vječna? Ona se nema u što pretvoriti. Bog je ljubav. Čitava vječnost je prožeta samo ljubavlju, sve drugo nestaje na ovom svijetu, samo ljubav ostaje. Svaki od vas ima svoj vlastiti poziv. Svaki je poziv težak na svoj način. I svatko najbolje zna kako je prolazio svoj život. Tako je i s redovničkim životom. Isus govori: "Uzmi svoj križ i nosi ga. Svaki dan." Ne križ od jučer, ne križ od sutra, već križ svakoga dana. Ne znamo što će biti sutra. Treba živjeti sadašnjost. To je poziv. Svaki dan uzmi svoj križ i idi za Isusom.

Kako ste doživjeli svoje iskustvo u novicijatu i kako je ono utjecalo na vaš daljnji redovnički život?

U novicijatu započinje stvarni redovnički život. Te dvije godine svi se brinu za tebe: što ćeš jesti, što ćeš obući, kud ćeš ići. Ono što se od tebe traži jest upoznati sebe, Boga i Družbu. Ide se na duhovne vježbe, potom na magisterij (praksu) da se vidi što si shvatio i jesi li sposoban biti redovnik. Novicijat je temelj duhovnog svijeta i to je milosno vrijeme. Moje iskustvo kaže da sve što ne svladaš u Novicijatu (odnos prema meni, samom Bogu i Družbi), to više nikada nećeš u sebi moći svladati jer je to milosno vrijeme koje ti je Bog dao. Poslije dođu obveze i nemaš te milosti koje ti Bog daje u Novicijatu.

Kako biste opisali vašu zajednicu i vaše odnose s časnom braćom u Družbi Isusovoj?

Kada te u nekoj zajednici hvale, tada bi htio zagrliti cijeli svijet, svi ti se sviđaju i svi su ti dragi. Naprotiv, kada dođu kušnje i problemi, tada ne valja ni ono što ja živim i radim, kao ni ono što drugi žive i rade. Ja sam donekle

bio tip koji je tako doživljavao stvari ali me jedan brat upozorio: "Nikad se nemoj dati voditi osjećajima! To je strahovita napast kod čovjeka". Ako se čovjek tu uspije obuzdati, bit će spokojniji. Zašto? Opet se vraćamo na ono: Živi sada! Ne opterećuj se s onim što je bilo jučer i što će biti sutra. Zajednica je veliki blagoslov, gdje čovjek sazrijeva kroz interakciju s drugima. Svaki brat ima svoje kvalitete i sposobnosti, te je važno učiti od drugih i rasti zajedno. Važno je ne bježati od teškoća i slabosti, već se pouzdavati u Božju pomoć i učiti na vlastitim greškama. Uvijek sam bio dobar sa svom časnom braćom. Uvijek! Nije bilo brata s kojim sam bio u svađi i bilo je zaista posebne braće s kojima sam mogao otvoreno razgovarati o svemu. Htio bih vam dočarati ljepotu jednog života redovnika u Družbi Isusovoj. Većina braće dolazila je iz Marijinih kongregacija, gdje su vjerojatno naši patri puno govorili o posvećenom životu i tako su se ljudi oduševljavali. To su bila staleška udruženja, svi su bili zanatlije. Spomenut ću neke: brat Martin Kranjčec koji je radio više od 50 godina na Provincijalatu. Na svakoj misi došao bi u crkvu kleknuti u trenutku pretvorbe. Pokojni brat Franjo Ereiz bio je duša zajednice – što je ikome trebalo, on je uvijek bio spreman. Nevjerojatno! Takva dobrota, takva raspoloživost... Imao je mnogo posla. Nas dvojica smo pet godina sami prali Baziliku. On je uvijek našao vremena za sve. Brat Iko Domazet, kažu za Dalmatince da su lijeni. Iko je sa Zellova, a ja nisam vidio većeg radnika od njega. Radio je dan i noć, bio je sakristan pedeset godina. Po starinski je kitio oltar noćima pred svetkovinu Srca Isusova, a trebalo je sljedećeg dana biti u pogonu. Brat Ivek Pakrac, koliko se on namučio ovdje u Palmi! Brat Ivan Kolarević – krojač i tipični Slavonac, nevjerojatno tankočutne savjesti. Braća su išla na ispovijed svakoga tjedna.

Nije bilo hoćeš-nećeš. Zatim poslovi; radili su puno, a kada dođeš živjeti u samostan, ne znaš gotovo ništa. I nije svaki brat znao sve ali je zato svaki brat znao nešto. Gledaš ga, učiš i sam vidiš da to možeš. Od sestre sam učio kićenje. Išlo mi je teško, ali sam naučio. Učio sam raditi s crkvenim ruhom od brata Đakovca. Bili su to sveci. Zajednica je odlična stvar - imaš ljude koji te preferiraju i imaš ljude koji te ne vole. Ti koji te ne vole, oni te stalno opominju, kore, napadaju, ogovaraju. Ako nema plusa i minusa, nema svjetla. Zajednica je veliki blagoslov. U njoj čovjek sazrijeva.

Kako biste opisali zahvalnost prema onima koji su vam pomogli na vašem putu u Družbi Isusovoj?

Zahvaljujem dragom Bogu na svima onima koji su mi pomogli da krenem na taj put, da hodam tim putem i da ustrajem na tom putu. Hvala i vama na strpljivosti, nemojte što zamjeriti. Imam dvije karakteristike: ne znam biti kratak i znam biti dosadan. Hvala vam lijepa! Papa Franjo rekao je o isusovačkoj braći: "Moje je iskustvo s časnom braćom uvijek bilo vrlo pozitivno. Braća s kojima sam živio tijekom mogega vremena još kao student bili su vrlo mudri ljudi. Posjedovali su mudrost drugačiju od one koju su imali skolastici i patri. Čak i danas, braća koja su završila studije i koja su na vodećim pozicijama u raznim institucijama imaju "ono nešto" drukčije od patara. Smatram da se to treba očuvati, ta mudrost, ta posebna kvaliteta mudrosti koja se nalazi u pozivu časnog brata".

INTERVJUI

Stovatelji Srca Isusova, članovi i prijatelji Družbe Isusove, a na poseban način župljani Župe Presvetog Srca Isusova s iščekivanjem prate obnovu Bazilike u Palmotićevoj ulici. U ovaj projekt uključuju se mnogi, svatko na svoj način, a u ovom broju Ignacijeva puta svoju će priču podijeliti Petra Čurlin, radijska voditeljica s Radio Marije. Razgovor s Petrom je vodila Lenka Grčić.

Petra, kakva je Vaša priča sa Srcem Isusovim?

Srce Isusovo, i župa u Palmotićevoj - naša Palma - bili su moj prvi susret s Bogom. Djetinjstvo sam provela s obitelji u Draškovićevoj ulici pa je Palma bila središte našeg života. Pater Rudi Koprek koji je

ujenčao moje roditelje i krstio me bio je prvi svećenik koji je u meni probudio ljubav prema pričama i pripovijedanju. U dvorani koja je danas privremeni bogoslužni prostor uz Baziliku, u došašću '97. godine pater Rudi pričao je nama djeci priče, a mi smo pjevali božićne pjesme dok je časna svirala. I to je za mene bila slika doma - obitelj, prijatelji, priče, pjesme. Palma. Kada govorimo o pjevanju, moram odmah spomenuti osobu koja je obilježila ne samo moj život, nego čitave generacije u Palmi - s. Ana Marijela Žuro, naša Časna. Što bi Palma bila bez nje? Časna je za mene osobno bila uzor do te mjere da sam i sama u djetinjstvu razmatrala poziv za redovnički život. Najljepši mi je susret s njom ipak bio kad sam je prije dvije godine intervjuirala

**GDJE VAM JE BLAGO,
ONDJE ĆE VAM BITI I SRCE**

za emisiju na Radio Mariji. Dirnulo me kada je ispričala kako je, došavši u samostan Družbe Kćeri Božje ljubavi na splitskom Marjanu osjetila da je tu njezin Dom. Želim joj reći HVALA za njezino neumorno sebedarje svih ovih godina i za sve što nas je dragi Bog kroz nju naučio.

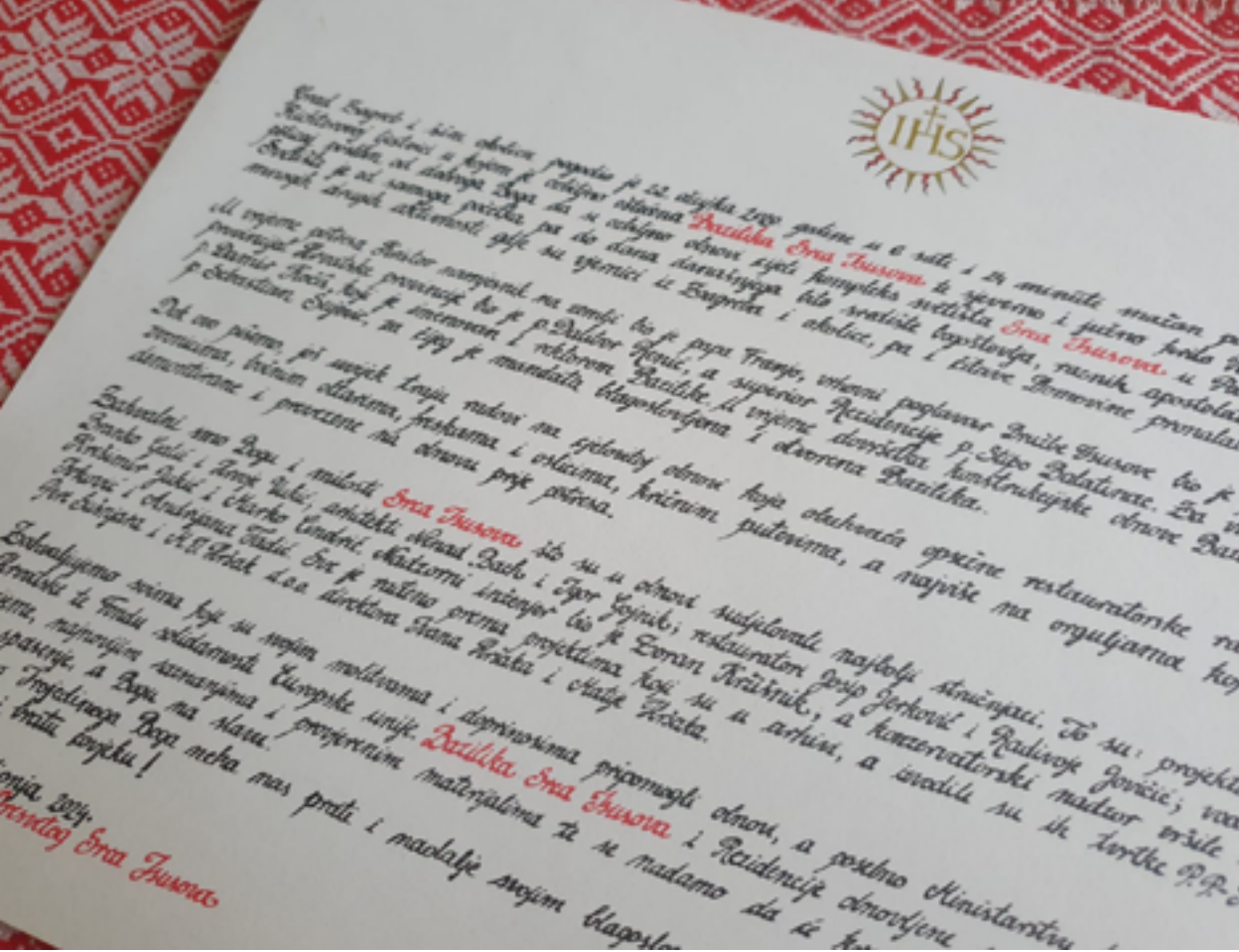
Na koji način su baš isusovci oblikovali Vaš život?

Na svakoj od postaja svog puta u Palmi iskusila sam Božju blizinu kroz više „očeva“. Tu je prije svih p. Niko Bilić koji je bio prijatelj iz djetinjstva mojih roditelja, a meni poput rođenog strica. Sjećam se kako je bodrio nas mlade u Oazi svojim motivacijskim govorima, kako je uvijek prekrasno pjevao u azmenom trodnevlju i kako je otkrio pisca u meni još mnogo, mnogo prije nego što sam ja znala da želim pisati. P. Petar Galauner godina ma je bio moj ispovjednik – dragi prijatelj Svetog Oca pape Franje. Nisam ni znala da smo p. Galauner i ja imenjaci jer je na ispovjedaonici uvijek bila kartica samo s prezimenom. Ali sam jako voljela ići na ispovijed. Bio je toliko blag i poticajan ispovjednik, iako je već dosta zaboravljao pa me nikađ ne bi prepoznao kad bih se vratila u njegovu ispovjedaonicu. Njegova me zaboravljivost najbolje naučila da se ni Bog ne sjeća naših grijeha. Priznajem da mi je p. Ivan Matić uvijek bio više legenda nego čovjek. Pričalo se među klincima da ima pištolj i puši cigare, a ja sam mislila da je nemoguće da jedan ozbiljan župnik bude kao kauboj iz filma. On me prvi potaknuo da „odrastem“ i iz benda mladih Oaza pređem u AZB-SI Palma. P. Mirko Nikolić bio je duhovnik Palme kada sam im se pridružila. U razgovorima s njim prvi sam put počela učiti o razlučivanju duhova. Možda je upravo on bio onaj koji me upoznao s Ignacijevom slavnom frazom *agere contra*. U duhovnom boju biti nepokolebljiv, provocirati napadača – to mi se sviđjelo, iako tada još nisam znala puno o sv.

Ignaciju ni ignacijanskoj duhovnosti. P. Turtko Barun našao se u priči sa slikovnicom koju je izdao Centar Ignacije i za to im zahvaljujem. Kako sam ja dijete u duši, kroz tu sam se slikovnicu zaljubila u sv. Ignacija – viteza, strastvenog čitatelja romana, zaljubljenika u Gospodina. Bilo je tu još isusovaca kroz koje mi je Bog otkrivao svoju blizinu i ljubav, moje talente i kako ih koristiti, uvijek me vodeći kao brižan Otac. Ne mogu ne spomenuti p. Mislava Skelina koji me podsjetio na marijansku duhovnost pa sam mu se obratila za duhovno vodstvo jer imam osjećaj da je moje mjesto uvijek tamo gdje je Marija. Postoji i jedan pater koji me više od svih podsjeća na mog rođenog oca, a to je p. Damir Kočiš, sadašnji duhovnik zbora Palma, rektor Bazilike i voditelj velike obnove. Imam osjećaj da je on tijekom mojih godina u zboru Palma vidio sve verzije mene: od zbunjenog, uplašenog djeteta, do izgubljene tinejdžerke i zalutale mlade osobe. Zahvalna sam mu na svemu što je učinio za mene.

Ipak, iz centra grada ste se odselili ali Palmu niste napustili... Kako to?

Unatoč preseljenju u drugi dio grada te brojnim drugim životnim promjenama i izazovima, uvijek sam govorila da je Palma za mene jedini zemaljski dom. To sam ponavljala čak i kada to nisam razumjela, pa i kada nisam u to vjerovala niti osjećala da je tako. Bilo je to nešto što nadilazi razum i razmišljanje. I nije to bilo samo pitanje župe. Uvijek kad bih se odmakla od Palme, zapravo bih se odmaknula i od Crkve. Zaboravila bih da je Crkva zajednica povezana ljubavlju, i moj bi se vjerski život sveo na ispunjavanje obveza, a srce bi se isključilo. Što se mog srca tiče, upravo sam u Palmi doživjela neka od najintenzivnijih iskustava čežnje, snova, ali i slomljenog srca. A jedino što me zamalo slomilo bio je potres 2020. godine. Tada sam osjeti-

la što su proživjeli ljudi kojima je u ratu granata pala na obiteljsku kuću. Svi se nerado sjećamo te 2020. godine, ali ja se volim prisjetiti jednog trenutka večer uoči potresa, 21. ožujka. Bilo je to vrijeme pandemije koronavirusa i izolacije. Moja je obitelj provela dva mjeseca u stanu. Imalo je i to svojih čari, obiteljski nam se život obnovio jer smo provodili više vremena zajedno, više smo zajedno molili. Ali nedostajala nam je zajednica. Meni je posebno nedostajala Palma. Te sam večeri zamolila tatu da se provozamo po gradu jer više nisam mogla podnijeti da ne izlazimo iz kuće. Ulice su izgledale prazno i nestvarno, apokaliptično. Vožili smo se kroz Petrinjsku ulicu, sjećam se da sam vidjela osvijetljene tornjeve katedrala i sretno pomislila: „Barem još uvijek imamo Crkvu.“ Ali srce mi se steglo kad smo prolazili Palmotićevo uli-

com ispred Bazilike. Htjela sam zamoliti tatu da uđemo unutra, toliko mi je nedostajala. Ali bilo je već kasno i vrata su bila zaključana. Nisam, naravno, mogla znati što će se dogoditi rano sljedećeg jutra. Osjećala sam silnu želju da te večeri uđem u Baziliku, kao da se moje srce htjelo oprostiti od nje. Nisam mogla podnijeti rušenje svoda Bazilike. U mojem je srcu bilo ranjeno mnogo više od crkve. I kao što je Siniša Glavašević rekao o svom Gradu: „...vaša je prošlost jednostavno razorena i sada nemate ništa. Morate iznova graditi. Prvo svoju prošlost, tražiti svoje korijenje, zatim svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost.“ Razorene su priredbe na kojima smo plesali u narodnim nošnjama i nosili mamama cvijeće za Majčin dan, kutak uz oltar gdje je Oaza postavljala razglas i skupljala instrumente, kor gdje

su se anđeoski glasovi Palme uzdizali u nebo kao molitve svih nas. Nije to bio neprijatelj kao u ratu, nego razorna sila prirode pred kojom smo bili bespomoćni. Strašna sila koja je odnijela i jedan dječji život, naše 15-godišnje župljanke Anamarije Carević.

Poznavali ste našu Anamariju, pokojnu župljaniku Presvetog Srca Isusova, smrtno stradalu u zagrebačkom potresu 2020. godine. Što nam, kao njezina nekadašnja profesorica u osnovnoj školi, možete reći o njoj?

Predavala sam Anamariji Engleski jezik u Osnovnoj školi „Dr. Ivan Merz.“ Mislim da smo svi mi Anamarijini učitelji iz Merza u tim kalvarijskim trenucima zajedno s Anamarijinim roditeljima osjetili bol gubitka svoga djeteta. Anamarija je sjedila u prvoj klupi, pokraj prijateljice Viđe, uvijek s istim dvjema poznatim pletenicama. Predavala sam Anamariji Engleski jezik u sedmom i osmom razredu, u Osnovnoj školi „Dr. Ivan Merz“. To je bila škola kamo sam i ja išla u prvi razred, prije nego što se moja obitelj odselila iz centra grada. Vratiti se u Merz nakon dvadeset godina kao profesorica i susresti svoju vlastitu učiteljicu kao kolegicu bilo je kao povratak kući. Bilo je divno raditi s „nekim novim klincima“, a u svakom su razredu među najdivnijom djecom bili upravo oni koji su s obiteljima bili aktivni u Župi Presvetog Srca Isusova. Kad netko boravi u Srcu, to se osjeti, tako se osjećalo i kod Anamarije. Moje najjasnije sjećanje na Anamariju, koje mi uvijek bljesne pred očima kad je netko spomene, njeno je zadnje usmeno odgovaranje na kraju osmog razreda. Bila sam neiskusna i vrlo blaga profesorica, po mojoj procjeni i preblaga. Ali Anamarija je tijekom tog odgovaranja imala suze u očima. Mislila je da se neće dovoljno iskazati za odličnu ocjenu i da

se zbog prosjeka neće uspjeti upisati u željenu srednju školu. Prema talentu i postignućima, i u usporedbi s drugim odličnim učenicima u njezinom razredu, Anamarija je prije bila vrlo dobra nego odlična. Ali odlučila sam joj dati odličnu ocjenu i znala sam da nisam pogriješila. Htjela sam da ta petica bude zalog svega onoga što će Anamarija još biti u životu, da ode iz Merza kao što sretno dijete kroči u život - znajući da netko vjeruje u nju i želi joj da ostvari svoje želje i snove. Anamarijin su život obilježile župa u kojoj počiva tijelo blaženog Ivana Merza, i škola koja nosi njegovo ime, a njezinu smrt obilježavaju riječi blaženog Merza, urezane u spomen-ploču koja stoji u Bazilici: „Očekujem milosrđe Gospodino i nepodijeljeno potpuno vječno posjedovanje Presvetog Srca Isusova.“ Da je Anamarija posjedovala cijelo to Srce pokazalo se nakon njezine smrti, kada se cijela župna zajednica pokrenula kako bi zajedno obnovila Baziliku, potpomognuta brojnim dobrim ljudima i štovateljima Srca Isusova. Od potresa do danas svjedočili smo tolikim pjesmama, koncertima, akcijama i aktivnostima, toliko je tu molitve i rada, planiranja i zahvaljivanja, toliko ljubavi koja se na sve moguće načine izlila, da ne može biti sumnje o tome da Palma ima srca. Srce u Palmi više je od zbroya svih članova župe, ono je nešto veće od Bazilike, veće od cijele Crkve - to je Srce Isusovo u kojem Crkva kao u brodu putuje u Nebo. Tako ja to vidim. Crkva, to smo mi. I zato je obnova Bazilike tolikima na srcu, zato Zaklada koja nosi Anamarijino ime nastavlja s hrabrim radom kako bi Gospodin ostvario sve što želi u ovom našem zemaljskom domu i u životima sviju nas. A Anamarija je kao jedna od zastava koje nosimo da ne zaboravimo da je Srce u svim našim bolima zauvijek uz nas.

**I Srce Isusovo i Srce Marijino... Recite
nam nešto o svom iskustvu radijske
voditeljice
na Radio Mariji.**

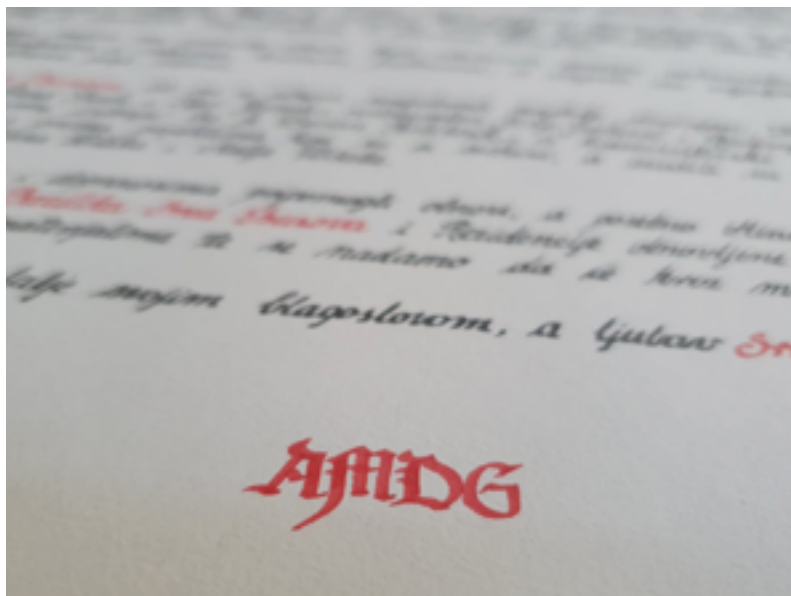
Dolazak na Radio Mariju bio je jedan od najjasnijih Marijinih zahvata u mom životu. Osjećala sam se neispunjeno na prethodnom poslu, željela sam pridonositi evangelizaciji i kulturi u Lijepoj Našoj. Kad sam u molitvenoj grupi saznala da se otvorilo radno mjesto, osjetila sam nešto kao strijelu s neba. Isti sam takav osjećaj imala kad su me u humanitarnoj organizaciji Marijini obroci u kojoj volontiram pozvali da posvjedočim o tome na Mladifestu u Međugorju. Očito je to bila Ona koja me zvala, odmah sam znala da se trebam odazvati i već sljedećeg dana bila na razgovoru. Tu je u moj život došao još jedan isusovac kojeg sam zapravo već poznavala iz Palme, a on je poznavao još moju baku i djeda - p. Stjepan Fridl. Odmah je osjetio da sam „njihova“ pa mi je to i rekao, i tako sam ostala tamo raditi. Radio Marija je zaista Obitelj gdje Majka prima sve koji žele doći. Tu se ona odaziva pozivu svoga Sina i podsjeća nas na Njegove riječi napisane iznad oltara u Bazilici: „Dođite k meni svi vi koji ste umorni i opterećeni.” Znakovito mi je da je Crkva nedavno dala svoj nihil obstat Međugorju, a Papa, vrhovni isusovac, svojom nas enciklikom Dilexit nos o ljudskoj i božanskoj ljubavi Srca Isusa Krista podsjetio gdje je Dom naših srdaca. Priznajem da su meni, čije je srce u Palmi, uvijek bile najdraže emisije u kojima su gostovali „moji“ - braća i sestre iz Palme, koji su mi kao članovi najuže obitelji.

Najviše ste vremena u Palmi proveli u Akademskom zboru PALMA. Kako je to utjecalo na Vaš duhovni život?

Palma mi je dugo bila kao Crkva unutar Crkve. Jedna od zajednica u okršlju Župe, prekrasna kao mozaik različitih, a ujedinijenih s istim ciljem. Čak se i dirigent zove Franjo koji doduše nije Papa, ali su on i Nela, dugogodišnja predsjednica zbora, sada roditelji. I zbog toga sam toliko sretna. Uvijek sam se nadala da će jednoga dana doći „neki novi klinci“ - da ćemo mi nekadašnji klinci iz Palme biti roditelji, da će nekadašnja mala družina biti još veće društvo koje zajedno živi u Palmi, kao što su živjeli moji roditelji i moji djed i baka prije njih. Bio je to san i dugo mi se činilo da je prelijep da bi se ostvario. Nikada neću zaboraviti kako je skupina nas iz Palme pjevala Jesu Dulcis Memoria na koru razrušene Bazilike nedugo nakon potresa. Kao da dozivamo Gospodina, neutješni što Ga nema. A On nas podsjeća, uvijek iznova, da je uvijek tu. Da, što god se dogodilo kamenju crkve, i što god se dogodilo živom kamenju Crkve, njezine djece, Njega ne možemo izgubiti. Pjesmi su me učili i časna Marijela, i Oaza, i AZBSI Palma. A moje trenutno glazbeno mjesto je sazrilo u SKAC-ovom bendu na misama mladih. 21. studenog 2021. zbor Palma po prvi je put nakon gotovo dvije godine zapjevao pod svodom Bazilike u obnovi. Za mene je to bio susret s željenim domom, ali bolno kratak jer zbog nastavka radova nedugo potom više nije bilo moguće slaviti mise u Bazilici. Moja priča s Palmom nije završena. Niti će biti za života, jer za mene je Palma pojam Crkve kojoj ću pripadati dok živim. Palma nije samo Bazilika, Crkva nije samo crkva. Jedino mjesto gdje nalazim svoj Dom i svoj mir na ovoj nestalnoj zemlji jest Srce Isusovo - i istomena Župa u Palmotićevoj, naša Palma. Gdje god živjela, uvijek ću se onamo vraćati kao svojoj Kući.

Hvala Vam za ova sjećanja, Petra. Kao što kažete, priča se nastavlja - 21. rujna 2024. godine zbio se značajan događaj u obnovi Bazilike. Nakon više godina radova, na tornjeve su ponovo podignute kupole koje su bile skinute zbog restauracije. S tim je događajem povezana i jedna zanimljiva priča u kojoj ste se Vi našli. Možete li nam otkriti o čemu se radi?

Kao što ste rekli na početku, svatko se u obnovu Bazilike uključuje na svoj način. Meni se pružila prilika sudjelovati u jednom zadatku nalik na potragu za blagom za koju su ponajprije zaslužni kreativni Bog Otac, a onda i jedan od mojih zemaljskih „otaca“ - p. Damir Kočiš, rektor Bazilike i voditelj obnove. P. Damir je također duhovnik zbora Palma gdje smo se upoznali. Znao je da se amaterski bavim srednjovjekovnom kaligrafijom pa je zaključio da bih ja bila prava osoba za jedan mali zadatak vezan uz obnovu Bazilike. Kada su kupole spuštene u vrt, u jednoj od njih otkrivena je metalna kapsula. U njoj je bila pohranjena povelja o izgradnji Bazilike, ispisana prekrasnim, vitičastim rukopisom s početka 20. stoljeća. Bazilika je otvorena za bogoslužje 1902. godine pa se pretpostavlja da su povelja i kapsula stare oko 122 godine. To mi je ispričao p. Damir i predložio mi da napišemo novu povelju, o obnovi Bazilike. Odlučili smo se za nešto klasičniji stil slova, i u tome mi je bilo lijepe simbolike. Jer nismo željeli samo kopirati nešto staro, nego izraditi nešto novo. Kao što će obnovljena Bazilika biti nešto više od stare zgrade. Jedna od stvari koje me posebno vesele kod obnove je što su ispod sloja zelene boje otkrivene prekrasne freske na čijoj se restauraciji radi. „Evo sve činim novo“ kaže naš Gospodin. „Ljepoto tako stara, a tako nova,“ odgovara sveti Augustin. Jer obnova Bazilike Srca Isusova obnova je crkve kao zgrade,

**Kako je duhovnost sv. Ignacija oblikovala
Vaš osobni duhovni život i pristup vjeri?**

Dugo je moj jedini pojam svetog Ignacija bio nepomična slika koja me promatrala sa zida. Mislim da je geslo agere contra bilo prvo što sam „pokupila“ od ignacijevske duhovnosti. A uvijek sam loše kontrirala, nikada mi nije išlo argumentiranje. Osjećala sam se kao da nisam sposobna za duhovni boj jer nisam „mačevalac.“ Više volim riječima oduševljavati nego se njima boriti. Čula sam za ignacijevske duhovne vježbe, ali oni koji su ih prošli opisivali su ih kao vojnički trening, a ja sam mislila da sam preslaba za vojsku. Ipak sam se prijavila jer -agere contra. Bilo je mučno, jedva sam izdržala i imala sam osjećaj da sam sve zabrljala. Ali Bog mi se tu objavio u svojoj nježnosti, suosjećajnosti i privlačnosti i pokazao mi da ne moram moći sve. Jer sve mogu u Onome koji me jača. Mene sveti Ignacije nadahnjuje. Preporučila bih svakome da se prijavi za ignacijevske duhovne vježbe. Ako to nije nečija duhovnost - mnogi su putovi Gospodnji, svi jednako ispravni. Ali meni su isusovci najviše na srcu jer su „moji.“

**I za kraj, recite nam gdje pronalazite
inspiraciju za svoje pisanje beletristike i
poezije?**

Već sam mnogo govorila o svetom Ignaciju, ali vjerujem da neće biti previše ako ga opet spomenem - ipak je ovo časopis o njemu. Što sam ga više otkrivala, to mi se više činilo da smo srodne duše - volio je viteštvo, viteške romane i životopise svetaca, baš kao i ja. I ja sam napisala poemu o jednom vitezu i radim na romanu u kojem je protagonist Vitez koji dođuše nije redovnik, ali ima mnogo toga zajedničkog sa svetim Ignacijem. A najviše sam se iznenadila i najviše me pogodilo kad sam shvatila da je i sveti Ignacije imao jednu kračvu nogu. On je dođuše ranjen topovskim taneutom u bici, a ja sam se rodila s kračvom lijevom nogom. Uvijek sam se toga sramila. Ali sad se više ne sramim. Jer očito možeš i šepav ući u raj kao vitez i pobjednik.

**Hvala Vam, Petra na intervjuu, podijeljelim
sjećanjima i svim ovim divnim
podsjeticima na možda neke male, ali
zapravo velike detalje koji čine život. Sla-
va Gospodinu koji obnavlja svoju Crkvu,
a nama uvijek iznova daje nadahnuće i
snagu da kročimo s njim prema konač-
nom povratku Kući.**

PAPOM FRANJOM

Papa Franjo, prvi i jedini isusovac koji je služio Crkvi kao papa umro je 21. travnja 2025. U želji da se prisjetimo njegove duhovnosti, njegovog stila vođenja Crkve i nasljedovanja Krista, donosimo izvatke razgovora s početka njegovog pontifikata koji je za isusovački talijanski časopis *Civiltà Cattolica* vodio p. Antonio Spadaro SJ. Cijeli razgovor na hrvatskom jeziku objavljen je u časopisu *Obnovljeni život*.

Tko je Jorge Mario Bergoglio?

Imam spremno pitanje, ali odlučujem ne slijediti shemu koju sam si zadao te ga pitam pomalo iznenada: "Tko je Jorge Mario Bergoglio?". Papa me promatra u tišini. Pitam ga je li mu dopušteno postaviti to pitanje. Daje znak glavom da prihvaća pitanje te mi kaže: "Ne znam koja bi definicija mogla biti najispravnija... Ja sam grješnik. To je najispravnija definicija. I nije to način izražavanja, književna vrsta. Ja sam grješnik".

Papa nastavlja promišljati, obuzet, kao da nije bio očekivao to pitanje, kao da je prisiljen na

dodatno promišljanje. "Da, možda mogu reći da sam pomalo lukav, znam se snalaziti, ali istina je da sam i pomalo naivan. Da, ali najbolja sinteza, koja mi najviše dolazi iznutra i za koju osjećam da je najistinitija, upravo je ova: 'Ja sam grješnik kojega je Gospodin pogledao'".

I ponavlja: "Ja sam jedan kojega je Gospodin pogledao. Svoje geslo *Miserando atque eligendo* uvijek sam osjećao kao potpuno ispravno za mene". Geslo pape Franje preuzeto je iz Homilija svetoga Bede Časnog, koji, komentirajući evanđeosku zgodu poziva sv. Mateja, piše: "Vidje Isus jednog carinika i budući da ga pogleda osjećajem ljubavi te ga odabra, reče mu: Slijedi me". I dodaje: "Čini mi se da se latinski gerundiv *miserando* ('sažalivši se', op. prev.) ne može prevesti ni na talijanski ni na španjolski. Sviđa mi se prevesti ga jednim drugim gerundivom koji ne postoji: '*miseriordiando*' (trajno iskazujući milosrđe, op. prev.)".

Papa Franjo nastavlja u svom promišljanju i kaže mi, napravivši skok čiji smisao u tom trenutku nisam razumio: "Ja ne poznajem Rim. Poznajem malo toga. Među to malo je Sveta Marija Velika: uvijek sam onamo išao". Smijem se i kaže mu: "To smo svi jako

dobro razumjeli, Sveti Oče!". "Evo, da, — nastavlja Papa —, poznajem Svetu Mariju Veliku, sv. Petra... no dolazeći u Rim, uvijek sam stanovao u Via della Scrofa. Otamo sam često posjećivao crkvu San Luigi dei Francesi, tamo sam odlazio razmatrati Caravaggiovu sliku poziva sv. Mateja". Počinjem nagađati što mi Papa želi reći. "Onaj Isusov prst, tako... prema Mateju. Takav sam ja. Tako se osjećam. Poput Mateja". I tu Papa postaje odlučan, kao da je uhvatio sliku o sebi koju je bio tražio: "Matejeva gesta me pogađa: zgrabi svoj novac, kao da kaže: 'Ne, ne mene! Ne, taj novac je moj!'. Evo, to sam ja: grješnik kojemu je Gospodin upravio svoje oči. To je ono što sam rekao kad su me pitali prihvaćam li izbor za prvosvećenika". Tada prošapta: "*Peccator sum, sed super misericordia et infinita patientia Domini nostri Jesu Christi confisus et in spiritu penitentiae accepto*" ("Grešnik sam, ali pouzdajući se milosrđe i beskrajno strpljenje Gospodina našega Isusa Krista i u duhu pokore, prihvaćam").

Zašto ste postali isusovcem?

Razumijem da je ova formula prihvaćanja za papu osobna iskaznica pape Franje. Nije bilo potrebno išta drugo dodati. Nastavljam s onim što sam odabrao kao prvo pitanje: "Sveti Oče, što Vas je potaklo da odlučite ući u Družbu Isusovu? Što Vas je dirnulo u isusovačkom redu?"

"Želio sam nešto više. Međutim, nisam znao što. Ušao sam u sjemenište. Dominikanci su mi se sviđali i imao sam prijatelje dominikance. No onda sam odabrao Družbu, koju sam dobro upoznao jer je sjemenište bilo povjerenom isusovcima. Kod Družbe su me se dojmile tri stvari: misijski rad, zajednica i disciplina. To je čudno jer sam nediscipliniran rođen, rođen, rođen. No njihova disciplina, način organizi-

ranja vremena, duboko su me se dojmili. K tomu, uistinu temeljna stvar za mene je zajednica. Uvijek sam tražio zajednicu. Nisam vidio sebe kao samotnoga svećenika: potrebna mi je zajednica. To se razumije iz činjenice što sam ovdje u Svetoj Marti: kad sam izabran, ždrijebom je odlučeno da stanujem u sobi 207. Ova gdje smo sada bila je soba za goste. Izabrao sam živjeti ovdje, u sobi 201, jer kada sam ušao u posjed papinskoga stana, u sebi sam jasno osjetio „ne“.

Papinski stan u Apostolskoj palači nije raskošan. Star je, uređen s dobrim ukusom i velik, ali ne i raskošan. Međutim, na kraju je poput lijevka okrenutoga naopako. Velik je i prostran, ali ulaz je stvarno uzak. Ulazi se na kapalku, a ja bez ljudi ne mogu živjeti. Potrebno mi je živjeti život zajedno s drugima“.

Dok je papa govorio o poslanju i zajednici, na pamet su mi dolazili svi oni dokumenti Družbe Isusove u kojima se govori o “zajednici za poslanje” i nalazim ih u njegovim riječima.

Što za jednoga isusovca znači biti papa?

Želim nastaviti na toj liniji i postavljam papi pitanje polazeći od činjenice da je on prvi isusovac koji je izabran za rimskoga biskupa: “Kako shvaćate služenje općoj Crkvi koje stepozvani ispunjavati u svjetlu ignacijevske duhovnosti? Što za jednoga isusovca znači biti izabran za papu? Što u ignacijevskoj duhovnosti može doprinijeti življenju papinske službe?”. “Razlučivanje”, odgovara papa Franjo. “Razlučivanje je jedna od stvari na kojoj je u svojoj nutrini najviše radio sv. Ignacije. Za njega je to sredstvo borbe kako bi bolje upoznao Gospodina i izbliza Ga slijedio.

Uvijek me pogađala izreka kojom je opisana Ignacijeva vizija: Non coerce-

ri a maximo, sed contineri a minimo divinum est. Mnogo sam promišljao nad tom izrekom što se tiče upravljanja na odgovornijem položaju: ne biti ograničen većim prostorom, nego moći biti u ograničenijem prostoru. Velikodušnost je vrlina velikih i malih i ona nam iz stanja u kojem jesmo omogućuje vidjeti obzor. To znači svakodnevno činiti male stvari velikim i otvorenim srcem za Boga i druge. To znači vrednovati male stvari unutar velikih obzora, obzora Božjega Kraljevstva”. “Ta izreka pruža parametre za zauzimanje ispravnoga stava pri razlučivanju, kako bi Božje stvari mogle osjetiti, polazeći od Njegove ‘točke gledišta’. Za sv. Ignacija velika se načela imaju utjeloviti u okolnosti mjesta, vremena i osoba. Na svoj se način Ivan XXIII. postavio na tu poziciju upravljanja kada je ponovio frazu Omnia videre, multa dissimulare, pauca corrigere, jer, iako vidjevši omnia, najvišu dimenziju, smatrao je da djeluje na pauca, na najmanju dimenziju. Veliki projekti mogu se ostvarivati radeći s malo najmanjih stvari. Također, mogu se rabiti i slaba sredstva; ona se pokazuju učinkovitijima od onih snažnih, kako kaže i sv. Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima”.

“To razlučivanje zahtijeva vremena. Mnogi, primjerice, misle da se promjene i reforme mogu dogoditi u kratkome vremenu. Ja vjerujem da uvijek treba vremena za postavljanje temelja jednoj pravoj, učinkovitoj promjeni. To je vrijeme razlučivanja. Ponekad razlučivanje zapravo potiče da odmah učinite ono što ste u početku mislili učiniti kasnije. To je ono što se i meni dogodilo ovih mjeseci. Razlučivanje se uvijek ostvaruje u Gospodinoj prisutnosti; gledajući znakove, osluškujući što se događa, osluškujući ljude, posebno siromašne. Moji izbori, pa i oni koji su povezani s normalnim životom, na primjer voziti se u

skromnome automobilu, povezani su s duhovnim razlučivanjem koje odgovara na potrebu koja se rađa iz stvari, od ljudi, iz čitanja znakova vremena. Razlučivanje u Gospodinu vodi me u mojem načinu upravljanja". "Evo, nemam zapravo povjerenja u iznenadne odluke. Uvijek sam sumnjičav prema prvoj odluci, tj. prema prvoj stvari koja mi padne na pamet ako moram donijeti odluku. To je općenito pogrešno. Moram čekati, procijeniti u nutrini, uzimajući potrebno vrijeme. Mudrost razlučivanja iskupljuje neizbježne životne nejasnoće i omogućuje pronaći najkorisnija sredstva koja se ne poistovjećuju uvijek s onim što izgleda veliko ili snažno".

Družba Isusova

Znači, stup je papine duhovnosti razlučivanje. U tome se na poseban način očituje njegov isusovački identitet. Pitam ga, stoga, što misli, kako Družba Isusova može danas služiti Crkvi, koja

je njezina osobitost, ali i eventualni rizici s kojima se suočava.

"Družba je ustanova u napetosti, uvijek korjenito u napetosti. Isusovac je odsredišten. Družba je u samoj sebi decentralizirana: njezino je središte Isus i Njegova Crkva. Prema tome: ako Družba drži Isusa i Crkvu u središtu, ima dvije temeljne odrednice svoje ravnoteže života u periferiji. Ako, naprotiv, previše gleda samu sebe, sebe stavlja u središte kao vrlo čvrstu strukturu, vrlo dobro 'naoružanu', tada upada u opasnost da se osjeća sigurnom i dostatnom. Družba treba uvijek pred sobom imati Deus semper maior, traženje sve veće slave Božje, Crkvu koja je prava Zaručnica Krista, našega Gospodina, Krista Kralja koji nasosvaja i kojemu prikazujemo sve sebe i sav svoj napor, iako smo glinene, neprikladne posude. Ta nas napetost trajno vodi van nas samih. Sredstvo koje uistinu snažnom čini decentraliziranu Družbu istodobno je i očinsko i bratsko, a to je 'polaganje računa o savjesti', upravo

jer joj pomaže bolje izaći u poslanje". Ovdje se papa poziva na točno određenu točku Konstitucija Družbe Isusove u kojoj se čita da isusovac treba "očistovati svoju savjest", tj. nutarnju situaciju koju živi, i to tako da poglavar može biti savjestan i pažljiv pri slanju neke osobe u poslanje.

"No teško je govoriti o Družbi – nastavlja papa Franjo. – Kad se previše tumači, upada se u opasnost pogrešnoga shvaćanja. Družba se može izreći jedino u narativnom obliku. Samo se u pripovijedanju može razlučivati, ne u filozofskom ili teološkom objašnjavanju, u kojima se zapravo može raspravljati. Stil Družbe nije stil raspravljanja, nego razlučivanja, što očito pretpostavlja raspravu tijekom procesa. Mistični lahor nikad ne definira svoje granice, ne

dovršava misao. Isusovac mora biti osoba nepotpune misli, otvorene misli. Ima razdoblja u Družbi u kojima se živjelo zatvorenom, krutom mišlju, više instruktivno-asketskom nego mističnom: ta je deformacija proizvela Epitome Instituti".

Tu se papa poziva na jednu vrstu praktičnoga sažetka koji je u uporabi u Družbi, sastavljenoga u 20. stoljeću, koji se promatra kao zamjena Konstitucijama. Formacija isusovaca o Družbi kroz određeno se vrijeme oblikovala tim tekstom, sve dotle da se počelo događati da neki nisu nikad pročitali Konstitucije, koje su zapravo temeljni tekst. Papa misli da je tijekom toga razdoblja u Družbi postojala opasnost da pravila nadjačaju duh. Pobijedila je napast da se karizma previše objašnjava i tumači. Nastavlja: "Ne, isusovac razmišlja uvijek, neprestano, gledajući obzor prema kojem treba ići, imajući Krista u središtu. To je njegova istinska snaga. To potiče Družbu da bude u kreativnom i velikodušnom traženju. Prema tome, Družba danas više no ikad ima biti kontemplativna u dje-

lovanju; ima živjeti u dubokoj blizini sa čitavom Crkvom, shvaćenom kao 'Božji narod' i kao 'sveta majka Crkva hijerarhijska'. To zahtijeva mnogo poniznosti, žrtve, hrabrosti, posebno kad se doživljavaju nerazumijevanja ili postaje objektom nesuglasica i kleвета, ali to je najplodniji stav. Pomislimo na napetosti prošlosti glede kineskih obreda, glede malabarskih obreda, glede redukcija u Paragvaju". "I sâm sam svjedok nerazumijevanja i problema koje je Družba nedavno proživljavala. Među njima su bila i teška vremena kada se radilo o pitanju proširenja 'četvrtoga zavjeta', poslušnosti papi, na sve isusovce. Ono što je meni davalo sigurnost u vrijeme p. Arrupea bila je činjenica da je on bio čovjek molitve, čovjek koji je mnogo vremena provodio u molitvi.

Sjećam se kako je molio sjedeći na podu, kako čine Japanci. Zbog toga je imao ispravan stav i donosio ispravne odluke".

Iskustvo upravljanja

Kakva vrsta iskustva u upravljanju može dozrijeti iz formacije koju je stekao pater Bergoglio

koji je u Družbi Isusovoj najprije bio mjesni, a potom provincijski poglavar? Stil upravljanja Družbom uključuje odlučivanje poglavara, ali i suočavanje s njegovim "savjetnicima". Tako pitam papu: "Mislite li da Vaše iskustvo upravljanja u prošlosti može služiti Vašem sadašnjem upravljanju sveopćom Crkvom?". Nakon kratke stanke promišljanja papa Franjo postaje ozbiljan, ali vrlo vedar.

"U svojem iskustvu poglavara u Družbi, ja se zapravo nisam uvijek ponašao tako, tj. provodeći nužna savjetovanja. To nije bilo dobro. Moje upravljanje kao isusovca na početku je imalo mnogo nedostataka. To je bilo teško vrijeme za Družbu: nestao je čitav jedan naraštaj

isusovaca. Zato sam kao još vrlo mlad postao provincijalom. Imao sam 36 godina: ludost. Trebalo se suočiti s teškim situacijama, a ja sam svoje odluke donosio na grub i personalistički način. Da, no ipak valja nešto dodati: kad nešto povjeravam nekoj osobi, potpuno se pouzdajem u tu osobu. Ona treba stvarno počinuti veliku pogrešku da bih je ukorio. Međutim, unatoč tome, ljudi se na kraju umore od autoritarizma. Moj autoritativan i brz način donošenja odluka doveo me do ozbiljnih problema i do toga da budem optužen kao ultrakonzervativac. Proživio sam vrijeme velike nutarnje krize dok sam bio u Cordovi. Evo, ne, nisam sigurno bio poput blažene Imelde, ali nikad nisam bio desničar. Moj autoritativan način donošenja odluka stvarao je probleme”.

“Govorim to kao životno iskustvo i kako bi se moglo shvatiti koje su opasnosti u tome. S vremenom sam naučio mnogo toga. Gospodin je dopustio tu pedagogiju upravljanja i preko mojih nedostataka i grijeha. Tako sam kao nadbiskup Buenos Airesa svakih petnaest dana imao sastanak sa šest pomoćnih biskupa, nekoliko puta godišnje s Prezbiterskim vijećem.

Postavljala su se pitanja i otvarao se prostor za raspravu. To mi je mnogo pomoglo u donošenju boljih odluka. I sada čujem neke koji mi govore: ‘Nemojte se previše savjetovati, odlučite’. Vjerujem, naprotiv, da je savjetovanje vrlo važno. Konzistoriji, Sinode, na primjer, važna su mjesta da se savjetovanja učine živim i aktivnim. Međutim, treba ih učiniti manje krutima u formi. Želim stvarno, ne formalno savjetovanje. Vijeće od osam kardinala, ta izvanjska savjetnička skupina, nije samo moja odluka nego plod želje kardinala, tako kako je izražena na Općim kongregacijama prije Konklava. Želim da Savjetovanje bude realno, a ne formalno”.

“Osjećati s Crkvom”

Ostajem na temi Crkve i pokušavam shvatiti što točno za papu Franju znači “osjećati s Crkvom” o čemu piše sveti Ignacije u svojim Duhovnim vježbama. s odgovara bez oklijevanja, polazeći od jedne slike. “Slika Crkve koja mi se sviđa slika je svetoga vjernoga naroda Božjeg. To je definicija koju često rabim i upravo je ona u *Lumen gentium*, u broju 12. Pripadnost nekom narodu ima snažnu teološku vrijednost: Bog u povijesti spasenja spašava narod. Nema punoga identiteta bez pripadnosti nekom narodu. Nitko se ne spašava sam, kao izolirani pojedinac, ali Bog nas privlači uzimajući u obzir složeni splet međusobnih odnosa u ljudskoj zajednici. Bog ulazi u tu narodnu dinamiku”.

“Narod je subjekt. Crkva je Božji narod na putu kroz povijest, s radostima i bolima. Prema tome, *Sentire cum Ecclesia* za mene znači biti u tom narodu. Ukupnost je vjernika nepogrešiva u vjerovanju; tu svoju infallibilitas in credendo očituje uz pomoć nadnaravnoga osjećaja vjere čitavoga naroda koji putuje. Evo, to ja danas podrazumijevam pod ‘osjećati s Crkvom’ o čemu govori sv. Ignacije. Kad dijalog između ljudi, biskupa i pape ide tim putem i iskren je, potpomaže ga Duh Sveti. Stoga nije to osjećanje koje se odnosi na teologe”.

“To je kao s Marijom: kad se želi znati tko je ona, pita se teologe; ako se želi znati kako ju se ljubi, treba pitati narod. Sa svoje strane, Marija je ljubila Isusa srcem naroda, kao što čitamo u *Magnificat*. Ne treba, prema tome, ni misliti da je poimanje izraza ‘osjećati s Crkvom’ vezano jedino uz osjećanje s njezinim hijerarhijskim dijelom”.

Papa, nakon trenutka stanke, odlučno objašnjava, kako bi se izbjegla pogrešna tumačenja: “Očito je potrebno biti vrlo pozoran i ne misliti da je ta in-

fallibilitas svih vjernika o kojoj govorim u svjetlu Koncila jedan oblik populizma. Ne: iskustvo je to 'svete majke Crkve hijerarhijske', kako ju je nazivao sv. Ignacije, Crkve kao Božjega naroda, pastira i naroda zajedno. Crkva je ukupnost Božjega naroda." "Vidim svetost u Božjem narodu, njegovu svakodnevnu svetost. Postoji 'prosječna klasa svetosti' kojoj svi možemo pripadati, ona o kojoj govori Malègue".

Papa se poziva na Josepha Malèguea, njemu dragoga francuskog pisca, koji je rođen 1876. i umro 1940., posebice na njegovu nedovršenu trilogiju Pierres noires. Les Classes moyennes du Salut. Neki francuski kritičari nazivaju ga "katoličkim Proustom".

"Vidim svetost — nastavlja papa — u strpljivom narodu Božjem: žena koja podiže djecu, muškarac koji radi da bi kući donio kruh, bolesnici, stari svećenici koji su toliko izranjeni, ali koji imaju osmijeh jer su služili Gospodinu, redovnice koje mnogo rade i koje žive skrovitom svetošću. To je za mene opća svetost. Svetost često povezujem sa strpljivošću: ne samo sa strpljivošću kao hypomoné, opteretiti se događanjima i životnim okolnostima, nego i kao ustrajnost u svakodnevnom napredovanju. To je svetost Vojujuće Crkve o kojoj govori sv. Ignacije. To je bila svetost mojih roditelja: mog tate, moje mame, moje bake Rose koja me mnogo naučila. U časoslovu imam oporuku moje bake Rose i često je čitam: za mene je ona poput molitve. Ona je svetica koja je mnogo trpjela, pa i moralno, i uvijek je smjelo išla naprijed".

"Ta Crkva s kojom trebamo 'osjećati' je dom sviju, ne malena kapela koja može primiti samo grupicu probranih osoba. Ne smijemo krilo sveopće Crkve svoditi na zaštitničko gnijezdo svojoj osrednjosti. A Crkva je Majka — nastavlja — Crkva je plodna, mora to biti. Vidi, kad opazim negativna ponašanja službenika Crkve ili posvećenih osoba,

prva je stvar koja mi dolazi na pamet: 'evo starog neženje', ili 'evo jedne usidjelice'. Nisu ni očevi, ni majke. Nisu bili sposobni dati život. Kad, naprotiv, čitam život salezijanskih misionara koji su pošli u Patagoniju, čitam povijest života, plodnosti".

"Evo još jednoga primjera iz ovih dana: vidio sam da je mnogo novina prenijelo kako sam bio

telefonirao jednom dečku koji mi je napisao pismo. Telefonirao sam mu jer je to pismo bilo tako lijepo, tako jednostavno. Za mene je to čin plodnosti. Shvatio sam da je to mladić koji raste, koji je prepoznao oca i govori mu nešto o svome životu. Otac ne može reći: 'fućka mi se za to'. Ta mi plodnost itekako koristi".

Crkva? Poljska bolnica.

Najavljujući svoje odricanje od pontifikata, papa Benedikt XVI. današnji je svijet opisao kao subjekt vrlo brzih promjena te je bio uznemiren pitanjima od velike važnosti za život vjere koja zahtijeva snagu i tijela i duše. U svjetlu toga što mi je papa malo prije rekao, pitam: "Što je Crkvi u ovome povijesnom trenutku najpotrebnije? Jesu li potrebne reforme? Koje su Vaše želje za Crkvu u sljedećim godinama? Kakvu Crkvu 'sanjate'?"

Prihvaćajući početak mogega pitanja, Papa Franjo počinje riječima: "Papa Benedikt učinio je djelo svetosti, veličine i poniznosti. On je Božji čovjek", pokazujući veliku ljubav i golemo poštovanje prema svome prethodniku.

"Jasno vidim" — nastavlja — "da je Crkvi danas najviše potrebna sposobnost liječiti rane i grijati srca vjernika, blizina, bliskost. Vidim Crkvu kao poljsku bolnicu nakon bitke. Nekorisno je pitati teškoga ranjenika ima li kolesterol ili visoki šećer! Moraju se liječiti njegove rane.

Onda ćemo moći razgovarati o svemu

ostalom. Liječiti rane, liječiti rane... I treba početi odozdo”.

“Crkva se kadšto dala zatvoriti u male stvari, u male propise. Najvažniji je, naprotiv, prvi navještaj: ‘Isus Krist te spasio!’. Službenici Crkve imaju prije svega biti službenici milosrđa.

Ispovjednik, na primjer, uvijek upada u opasnost da bude ili previše strog ili previše popustljiv. Nijedan od dvojice nije milosrdan jer nijedan od njih ne preuzima doista brigu zaosobu. Strogi si pere ruke jer se oslanja na zapovijed. Popustljivi si pere ruke jednostavno govoreći ‘to nije grijeh’ ili slične stvari. Osobe treba pratiti, rane treba liječiti”.

“Kako postupamo s Božjim narodom? Sanjam Crkvu kao Majku i Pastiricu. Službenici Crkve

moraju biti milosrdni, brinuti se ljude, prateći ih poput dobroga Samaritanca koji pere, čisti, podiže svoga bližnjeg. To je čisto Evanđelje. Bog je veći od grijeha. Organizacijske i strukturalne reforme drugorazredne su, tj. dolaze poslije. Prva reforma mora biti reforma stava. Službenici Evanđelja moraju biti osobe sposobne ugrijati srca ljudi, hodati s njima u noći, znati razgovarati, sići u njihovu noć, u njihovu tamu, a da se ne izgube. Božji narod želi pastire, a ne službenike ili državne svećenike. Biskupi posebno imaju biti ljudi sposobni strpljivošću podupirati Božje korake u Njegovom narodu tako da nitko ne zaostane, ali i da prate stado koje ima njuh za pronalaženje novih putova”.

“Umjesto da budemo samo Crkva koja prihvaća i prima držeći vrata otvorenima, nastojmo također biti Crkva koja nalazi nove putove i koja može izaći iz same sebe i poći ususret onome koji ne ide u crkvu, koji se udaljio ili je indiferentan. Kadšto je onaj koji se udaljio to učinio s razlozima koji, ako se dobro shvate i odvagnu, mogu dovesti do povratka. Međutim, potrebna je odvažnost, hrabrost”.

Sakupljam što Sveti Otac govori i povezujem to sa činjenicom da ima kršćana koji žive u prema Crkvi nesređenim ili u svakom slučaju složenim situacijama, da ima kršćana koji, na jedan ili drugi način, žive s otvorenim ranama. Mislim na razvedene i ponovo oženjene, na homoseksualne parove, na druge teške situacije. Kako u tim slučajevima provoditi misionarski pastoral? Što je tu najvažnije? Papa daje znak da je razumio što mislim te odgovara.

“Moramo naviještati Evanđelje na svim putovima, propovijedajući radosnu vijest o Kraljevstvu i liječeći, i svojim propovijedanjem, svaku vrstu bolesti i rane. U Buenos Airesu dobivao sam pisma od homoseksualnih osoba koje su ‘društveni ranjenici’ jer mi kažu da osjećaju kako ih je Crkva uvijek osuđivala. Međutim, Crkva to ne želi činiti. Tijekom leta iz Rio de Janeira rekao sam da, ako neki homoseksualac ima dobro volju te traži Boga, ja nisam tu da ga sudim. Govoreći to, rekao sam ono što kaže Katekizam. Religija ima pravo izraziti vlastito mišljenje u službi ljudima, ali Bog nas je u stvaranju stvorio slobodnima: duhovno miješanje u osobni život nije moguće. Jednom me netko provokativno pitao odobravam li homoseksualnost. Tada sam odgovorio drugim pitanjem: ‘Reci mi: Bog, kad gleda na homoseksualnu osobu, prihvaća li njezin život s ljubavlju ili ju odbacuje osuđujući je?’. Uvijek treba promatrati osobu. Tu ulazimo u otajstvo čovjeka. U životu Bog prati osobe, a mi ih trebamo pratiti polazeći od njihovoga stanja. Treba pratiti s milosrđem. Kad se to dogodi, Duh Sveti nadahnjuje svećenika da kaže ono što je najispravnije”.

“To je također veličina ispovijedi: riječ je o činu procjenjivanja, slučaj po slučaj, i sposobnosti razlučivanja što je najbolje za nekoga tko traži Boga i Njegovu milost. Ispovjedaonica nije

soba za mučenje, nego mjesto milosrđa u kojemu nas Gospodin potiče učiniti najbolje što možemo. Mislim i na situaciju žene koja iza sebe ima propali brak u kojem je abortirala. Onda se ta žena ponovo udala i sad je sretna s petero djece. Abortus je strahovito opterećuje i iskreno se kaje. Željela bi ići naprijed u kršćanskome životu. Što će ispovjednik učiniti?”

“Ne možemo inzistirati samo na pitanjima povezanim s pobačajem, homoseksualnim brakom i uporabom kontracepcijskih metoda. To nije moguće. Nisam mnogo govorio o tim stvarima, i to mi se predbacivalo. Međutim, kada se o tome govori, treba o tome govoriti u kontekstu. Govor se Crkve, uostalom, zna, i ja sam sin Crkve, no nije o tome potrebno neprestano govoriti.” “Ni dogmatski ni moralni nauk nije u svemu jednako vrijedan. Misionarski pastoral nije obuzet neartikuliranim prenošenjem gomile doktrina koje treba uporno nametati. Navještaj misionarskoga tipa usredotočuje se na bitno, na potrebno, a upravo to najviše oduševljava i privlači, pali srca, kao učenicima u Emausu. Valja stoga pronaći novu ravnotežu, inače je i moralna zgrada Crkve u opasnosti da se sruši poput kule od karata, da izgubi svježinu i miris Evanđelja. Evanđeoska ponuda mora biti jednostavnija, dublja, koja zrači. Iz te ponude tada dolaze moralne posljedice”.

“Govorim to misleći i na propovijedanje i na sadržaje našega propovijedanja. Lijepa homilija, prava homilija, ima početi s prvim navještajem, s navještajem spasenja. Nema ničega čvršćeg, dubljeg i sigurnijeg od toga navještaja. Potom valja katehizirati. Na kraju se mogu dati moralni zaključci. Međutim, navještaj spasenske Božje ljubavi prethodi moralnoj i vjerskoj obvezi. Danas se ponekad čini da preteže obrnuti poredak. Homilija je kamen kušnje da se procijeni blizi-

na i sposobnost susreta nekog pastira s njegovim narodom, jer onaj tko propovijeda mora poznavati srce svoje zajednice kako bi pronašao gdje je živa i goruća želja za Bogom. Evanđeoska se poruka, prema tome, ne može svoditi na neke njezine vidove koji, iako važni, sami ne izražavaju srce Isusovoga nauka”.

Tražiti i naći Boga u svemu

Govor pape Franje o izazovima današnjice vrlo je neravnomjeran. Prije više godina napisao je da je za promatranje stvarnosti potreban pogled vjere jer se inače stvarnost vidi u dijelovima, u komadima. To je također jedna od tema enciklike *Lumen fidei*. U mislima su mi i neki dijelovi govora pape Franje tijekom Svjetskoga dana mladih u Rio de Janeiru. Citiram mu ih: “Bog je stvaran ako se očituje u današnjici”; “Bog je na svim stranama”. Rečenice su to koje odražavaju ignacijevski izraz “tražiti i naći Boga u svemu”. Pitam dakle papu: “Svetosti, kako se traži i nalazi Boga u svemu?”

“Ono što sam rekao u Riju ima vremenitu vrijednost. Postoji, naime, napast tražiti Boga u prošlosti ili u mogućoj budućnosti. Bog je sigurno u prošlosti, jer je u tragovima koje je ostavio. Također je i u budućnosti kao obećanje. Ali ‘konkretni’ Bog, recimo tako, jest danas.

Zbog toga nam kuknjave nikad, nikad ne pomažu naći Boga. Današnja kukanja o tome kakav je ‘barbarski’ svijet ponekad završavaju tako da se unutar Crkve javljaju želje za redom koji se shvaća kao čisto očuvanje, obrana. Ne: Bog se susreće u današnjici”.

“Bog se očituje u povijesnoj objavi, u vremenu. Vrijeme započinje procese, prostor ih kristalizira. Bog se pronalazi u vremenu, u procesima koji su u tijeku. Ne treba davati prednost prostorima vlasti u odnosu na vremena

procesa, makar i duga. Moramo pokretati procese, više negoli zauzimati prostore. Bog se očituje u vremenu te je nazočan u povijesnim procesima. Pritom se daje prednost djelovanjima koja rađaju novim dinamičnostima. To zahtijeva strpljenje, čekanje". "Susresti Boga u svemu nije neki empirijski eureka. U biti, kad želimo susresti Boga, željeli bismo ga odmah utvrditi empirijskom metodom. Tako se Boga ne susreće. Susreće Ga se u laganome lahoru koji je osjetio Ilija. Osjetila koja utvrđuju Boga ona su koja sv. Ignacije naziva 'duhovnim osjetilima'. Ignacije traži da se otvori duhovno osjetilo kako bi se moglo susresti Boga izvan čisto empirijskoga pristupa. Potreban je kontemplativan stav: to znači osjećati da se ide dobrim putem razumijevanja i ljubavi u odnosu na stvari i situacije. Znak da se čovjek nalazi na tome dobrom putu znak je dubokoga mira, duhovne utjehe, Božje ljubavi te gledanje svih stvari u Bogu".

Sigurnost i pogreške

"Ako susret s Bogom u svemu nije nikakav 'empirijski eureka' – kažem papi – i ako se dakle radi o hođu koji čita povijest, može se i pogriješiti..."

"Da, u tom traženju i nalaženju Boga u svemu uvijek ostaje područje nesigurnosti. Mora biti tako. Ako neka osoba s potpunom sigurnošću kaže da je susrela Boga i da nije dotakla ni ruba nesigurnosti, onda nešto nije u redu. Za mene je to važan ključ. Ako netko ima odgovore na sva pitanja, evo, to je dokaz da Bog nije s njim. To znači da je on lažan prorok, da koristi religiju samo za sebe. Veliki vođe Božjega naroda poput Mojsija uvijek su ostavljali prostora sumnji. Treba ostaviti prostor Gospođinu, ne našim sigurnostima; potrebno je biti ponizan. Nesigurnost postoji u svakome pravom razlučivanju koje je otvoreno potvrdi duhovne utjehe".

"Opasnost je u traženju i nalaženju Boga u svemu, prema tome, želja da se previše pojašnjava, da se kaže ljudskom sigurnošću i drskošću: 'Bog je ovdje'. Tako ćemo pronaći samo boga po našoj mjeri. Ispravan je Augustinov stav: tražiti Boga da Ga se nađe i naći Ga da bi Ga se uvijek tražilo. A često se traži tapkajući, kako se čita u Bibliji. Iskustvo je to velikih otaca vjere, koji su naš uzor. Potrebno je ponovno pročitati jedanaesto poglavlje Poslanice Hebrejima. Abraham je po vjeri krenuo, a da nije znao kamo ide. Svi naši preci u vjeri su umrli vidjevši obećana dobra, ali izdaleka... Naš nam život nije dan kao libreto neke opere u kojoj je sve zapisano, nego on znači poći, koračati, činiti, tražiti, vidjeti... Mora se ući u pustolovinu traganja za susretom i prepustiti se traganju, ali i prepustiti se da nas Bog susretne".

"Bog je naime prije, Bog je uvijek prije, Bog primerea ('prvotnuje', op. prev.). Bog je pomalo poput bademova cvijeta iz tvoje Sicilije, Antonio, koji uvijek prvi cvate. Čitamo to u Prorocima. Prema tome, Boga se susreće koračajući, na putu. Ovdje bi netko mogao reći da je to relativizam. Je li relativizam? Da, ako se shvaća loše, poput neke vrste nejasnoga panteizma. Ne, ako se shvaća u biblijskome smislu, u kojem je Bog uvijek iznenađenje, stoga nikad ne znaš gdje i kako ćeš Ga naći; nisi ti taj koji utvrđuje vremena i mjesta susreta s Njim. Stoga je razlučivanje temeljno kako bi se prepoznao susret".

"Ako je kršćanin restaurator, legalist, ako sve želi vidjeti jasno i sigurno, neće naći ništa.

Tradicija i povijesno pamćenje trebaju nam pomoći imati hrabrosti otvoriti Bogu nove prostore. Tko danas traži uvijek disciplinska rješenja, tko je na pretjeran način sklon doktrinarnoj 'sigurnosti', tko tvrdoglavo nastoji nadoknaditi izgublenu prošlost, ima statički i zamršen pogled. Na taj način vjera

postaje jedna ideologija, među mnogima. Ja imam dogmatsku sigurnost: Bog je u životu svake osobe, Bog je u svakom životu. Pa i ako je život neke osobe bio katastrofa, ako je uništen porocima, drogom ili bilo kojom drugom stvari, Bog je u njezinu životu. Može i mora Ga se tražiti u svakome ljudskom životu. Iako je život neke osobe zemlja puna trnja i korova, uvijek postoji prostor u kojemu dobro sjeme može rasti. Treba se pouzdati u Boga”.

Moliti

Postavljam papi posljednje pitanje o njegovom najdražem načinu molitve.

“Svako jutro molim časoslov. Volim moliti psalmima. Tada, nakon toga, slavim misu. Molim krunicu. Ono što doista volim večernje je klanjanje, čak i kada sam rastresen i mislim na nešto drugo ili čak zaspim moleći. Na večer sam, dakle, između sedam i osam, pred Presvetim na satu klanjanja. No molim i mislim, kad čekam kod zubara ili u drugim trenucima dana.”Moli-

tva je za mene uvijek puna uspomena, sjećanja, uključujući uspomene moje povijesti ili onoga što je Gospodin učinio u svojoj Crkvi ili u nekoj posebnoj župi. Za mene je uspomena o kojoj sv. Ignacije govori u prvome tjednu Vježbi u susretu s milosrdnim Kristom Raspetim.

Tad se pitam: ‘Što sam učinio za Krista? Što činim za Krista? Što trebam činiti za Krista?’. To je uspomena o kojoj Ignacije govori i u *Contemplatio ad amorem pertinentem* (Kontemplacija da se postigne ljubav), kad traži da se prisjetimo primljenih dobročinstava. Međutim, prije svega, ja znam i da se Gospodin mene sjeća. Ja mogu Njega zaboraviti, ali znam da On nikad, nikad mene ne zaboravlja. Uspomena predstavlja radikalni temelj srca jednoga isusovca: uspomena je to milosti, uspomena u kojoj se govori u Ponovljenome zakonu, uspomena na djela Božja koja su u temelju saveza između Boga i Njegova naroda. Uspomena je to koja me čini sinom i koja me čini i ocem.”

"Semper magis"

25 GODINA ISUSOVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE U OSIJEKU

Družba Isusova je krajem XVI. stoljeća u Rimu donijela temeljni dokument svog obrazovnog sustava – Ratio Studiorum. Na temelju je tog dokumenta započelo osnivanje isusovačkih škola diljem svijeta. Obrazovni sustav temeljio se na sintezi klasičnog obrazovanja i kršćanskih načela. Prve isusovačke škole („niži studiji“ – gimnazije) osnovane su u Hrvatskoj početkom XVII. stoljeća, u Osijeku 1729. godine. Iako je papa Pio VII. 1814. godine obnovio Družbu Isusovu, budući da ju je papa Klement XIV. 1773. godine ukinuo, osječka isusovačka gimnazija nije obnovila svoje djelovanje. Isusovački je red u hrvatskim zemljama ostavio snažan trag ne samo u obrazovanju, već i u mnogim kulturnim dosezima. Podsjetimo da su neki od najznačajnijih hrvatskih znanstvenika i intelektualaca bili članovi reda (R. Bošković, B. Kašić, J. Habdelić i drugi) ili obrazovani u isusovačkim školama. Upravo na temelju te tradicije i dugog i bogatog iskustva rada u odgoju i obrazovanju mladih, Hrvatska pokrajina Družbe Isusove donijela je 1998. godine odluku o obnovi gimnazije u Osijeku. Ministarstvo prosvjete i športa dalo je dopusnicu za upis u I. razred klasične gimnazije u školskoj godini 1998./99. Početak djelovanja škole bio je suočen s brojnim izazovima od kojih je najveći bio nedostatak adekvatnog prostora, no entuzijazam prvih ravnatelja i ostalih suradnika nadišao je teškoće i škola je započela s radom. Prve godine upisano je u školu jedno odjeljenje s 23 učenika, a već sljedeće upisana su dva odjeljenja u prvi razred. Nastava

je na početku održavana u Rezidenciji Družbe Isusove, a kad se broj učenika povećao, dio su svojih prostora na korištenje ustupili Prosvjetno kulturni centar Mađara i II. gimnazija Osijek. Godine 2000. smo od grada na korištenje dobili prostorije u VIII. bastionu Tvrđe, na trgu V. Lisinskog, gdje se škola i danas nalazi.

Godine 2006. se zbog povećanog zanimanja u školu upisuju tri odjeljenja u prvi razred i ta se praksa s ukupno 9 odjeljenja klasičnog usmjerenja nastavlja do danas. U ovih je 25 godina kroz školu prošlo oko 1500 učenika, a na čelu škole kao ravnatelji bili su p. Pero Mijić Barišić (kao ravnatelj u osnivanju), p. Petar Galauner, p. Mirko Nikolić, p. Ivan Matić, p. Ivica Musa i p. Sebastian Šujević, sadašnji Provincijal Hrvatske pokrajine Družbe Isusove.

Nаша škola nastoji djelovati na temeljima isusovačkog odgoja i obrazovanja gdje je kriterij izvrsnosti primijenjen na sva područja ljudskog života i zato je moto naše škole „Semper magis“ – uvijek više. Uspjeh isusovačkoga odgoja i obrazovanja ne mjeri se samo akademskim uspjehom učenika niti profesionalnom kompetencijom nastavnika, već također i kvalitetom njihovih života. Ova intelektualna formacija uključuje rastuću sposobnost reflektivnoga, logičkog i kritičkog razmišljanja. U isusovačkom je odgoju i obrazovanju poseban naglasak stavljen na razvoj maštovite, afektivne i kreativne dimenzije svakoga učenika. Isusovačko obrazovanje razvija tradicionalne vještine govora i pisanja, kao

i moderne oblike komunikacije. Vjersko i duhovno oblikovanje sastavni je dio isusovačkoga odgoja i obrazovanja pa stoga i u našoj školi njegujemo duhovnu viziju svijeta nasuprot materijalizmu, brigu za druge nasuprot sebičnosti, jednostavnost nasuprot potrošačkom mentalitetu i borbu za prava siromašnih nasuprot socijalnoj nepravdi. Smatramo da je upravo nabrojano glavni razlog brojnih uspjeha naših učenika na različitim područjima stvaranja. Osvojili smo Oskare znanja na državnim natjecanjima u znanju i smotrama iz svih područja u kojima smo se natjecali, sudjelujemo na međunarodnim natjecanjima i smotrama (klasični jezici, filmsko stvaralaštvo), JEEP (Jesuit European Educational Project) projektima, Erasmus+ projektima, škola smo Ambasador Europskog parlamenta, zatim u različitim većim i manjim projektima na razini grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Organizirali smo od šire javnosti iznimno posjećene školske projekte: „Kultura antičkog Rima“, „Slavonija – plodno tlo za velike ljude“, „Olimpska Grčka“ i „Japan – približimo istok svijeta istoku Hrvatske“, a trenutno započinjemo pripreme za projekt pod nazivom „Egipat“. Učenici rado sudjeluju u aktivnostima vezanima za nastavu u izvannastavnim aktivnostima od kojih valja spomenuti zbor, tamburaški sastav, dramsku skupinu, novinare, medijsku družinu, volonterski klub, školski sportski klub u kojima do izražaja dolaze njihovi talenti, trud i zajedništvo. Ono što nam je također važno je da bivši učenici (pod neformalnim nazivom „Amici“) stoje na raspolaganju školi i njenim potrebama u svakoj prilici, da podržavaju rad škole i materijalno i volonterski te na različite druge načine. Siguran sam da velike zasluge za uspjeha učenika ima predan i marljiv rad naših nastavnika, koji na svojim

profesionalnim područjima nastoje oko intelektualne izgradnje, ali i vlastitim moralnim principima i primjerom doprinose formaciji cjelokupne osobe naših učenika.

Suradnjom nastavnika, roditelja i duhovnika isusovaca nastojimo ostvariti ideal isusovačke pedagogije, kojim želimo doprinijeti boljitku svojih obitelji, našega grada, domovine i Katoličke crkve odgovarajući izazovima današnjega vremena držeći se gesla škole: „Semper magis“.

S obzirom da sam službu ravnatelja preuzeo ove školske godine nakon dvadesetogodišnjeg rada na mjestu profesora povijesti i latinskog jezika, mogu reći da mi je bilo veliko zadovoljstvo i čast raditi s učenicima koji su iznimno znatiželjni, nadareni, dobri i marljivi. Trudit ćemo se tako nastaviti i dalje, sukladno geslu naše škole.

Alen Šimičić, prof., ravnatelj

Zaklada za pomoć učenicima

Isusovačka klasična gimnazija osnovala je zakladu za pomoć učenicima slabijeg imovinskog stanja. Neki učenici nemaju priliku priuštiti si ekskurzije ili sudjelovati u izvannastavnim aktivnostima, a škola nastoji osigurati jednake uvjete za sve. Vaša donacija omogućit će učenicima nezaboravna iskustva i podršku u obrazovanju. Podržite ih u njihovom rastu i uspjesima – postanite dio zajednice njihovih dobročinitelja!

P. PEDRO ARRUPE

PUT PREMA BEATIFIKACIJI

Nakon dubokog duhovnog iskustva u Lourdesu, shvatio je da je najbolji način za njega bio napustiti svoje ranije planove i pridružiti se Družbi Isusovoj, što je i učinio 1927. godine. Tijekom godina formacije, počevši u Loyoli, proveo je vrijeme u Španjolskoj (kratko prije nego što su isusovci bili protjerani), Belgiji, Nizozemskoj i Sjedinjenim Američkim Državama.

Za svećenika je zaređen 1936. godine. Nakon što je podnio nekoliko zahtjeva, konačno je poslan i u Japan 1938. godine kako je želio. Od samog početka, trudio se prilagoditi lokalnoj kulturi. Međutim, to su bila politički teška vremena. Kao stranac u doba rata, čak je optužen za špijunažu i bio je zatvoren nekoliko mjeseci. U Hiroshimi, gdje je bio zadužen za oblikovanje mladih japanskih isusovaca, doživio je strašnu eksploziju atomske bombe u kolovozu 1945. godine.

Pedro Arrupe rođen je u Španjolskoj 1907. godine. Studirajući medicinu u Madridu, istovremeno posjećujući siromašne četvrti grada i upoznajući se iz prve ruke sa situacijama velike potrebe i bijede, njegova religiozna formacija i temperament potaknuli su ga da postavlja mnoga pitanja. Poput pitanja o bolesti te fizičkom i duhovnom iscjeljenju osoba.

Odgovorio je tako da je mnoge ranjenike odveo u svoj dom, gdje ih je liječio i pratio.

Nakon Drugog svjetskog rata, od 1954. godine, kao Vrhovni isusovac u Japanu, putovao je po cijelom svijetu pozivajući isusovce iz tridesetak zemalja da se pridruže toj misiji. Postao je poznat po svojoj simpatičnoj osobnosti i poniznosti, te izravnoj brizi za svaku osobu.

1965. godine isusovci su ga izabrali za Vrhovnog poglavara reda. Vidjeli su u njemu čovjeka Božjega koji je mogao razumjeti i suočiti se s teškom situacijom koju je Crkva i civilno društvo prolazilo. Arrupe je s odlučnošću i energijom krenuo putem približavanja ljudima u njihovim konkretnim situacijama, bilo da je riječ o nevjeri, siromaštvu, nedostatku slobode ili traženju Boga.

Ulazio je u neistražene terene, poput sekularizirane i pluralističke društvene stvarnosti i problema izbjeglica. Vodio je bivše učenike isusovačkih škola da slijede te putove i pozivao intelektualce da prouče uzroke nepravde i nedostatka vjere.

Tijekom tih godina, dobar broj isusovaca

doživio je mučeništvo kao posljedicu stavova koje je promovirao Arrupe: služenje bez razlike rase ili klase, život s onima koji trpe, do te mjere da daju svoje živote i obrana njihovih prava do samog kraja.

1981. godine, nakon povratka s putovanja u Aziju, doživio je moždani udar kao posljedicu cerebralne tromboze. 1983. godine, nakon intervencije pape Ivana Pavla II. u upravi Družbe, izabran je njegov nasljednik: p. Kolvenbach.

Usred svoje bolesti, koja je nastavila napredovati, doživio je još veće predanje Bogu, sve do svoje smrti u Rimu 5. veljače 1991. godine.

Svaki korak naprijed u procesima beatifikacije i kanonizacije razlog je za zahvalu jer često napredak ide sporo. Unatoč prekidima uzrokovanim virusom Covid-19, više od 70 svjedoka ispitano je u Rimu, Madridu i Japanu, obuhvaćajući glavna mjesta gdje je živio. Istodobno, Povijesna komisija sastavljena od Giannija La Belle, Monice Borsari, Roberta Danieluka, SJ, Massima De Giuseppea i Carla Luonga strpljivo je prikupila gotovo deset tisuća stra-

nicaneobjavljenih spisa p. Arrupea, posebno njegovu korespondenciju s isusovcima i drugima tijekom njegovog upravljanja u Rimu. S ovim odabirom, koji također sadrži i druge tiskane materijale vezane uz njegov život i ugled svetosti, Komisija je pripremila bogat i obilan izvještaj. Osim toga, nekoliko teoloških cenzora prošlo je kroz njegove brojne objavljene spise - neki na japanskom jeziku - i utvrdili su da u njima nema ničega što bi bilo suprotno "vjeri i običajima" Crkve. 14. studenog 2024., na dan kada je rođen p. Arrupe, obilježen je značajan korak prema njegovoj kanonizaciji. Nadbiskup Baldassare Reina, Papin vikar, predsjedavao je postupcima, zajedno s mons. Giuseppeom D'Alonzom i drugim dužnosnicima. Otac General Arturo Sosa, ambasadori, gosti, članovi zajednica ignacijanske duhovnosti i isusovci iz različitih zajednica u Rimu, također su uveličali događaj. Svečanost je započela molitvom, nakon čega je p. Pascual Cebollada SJ, položio svečanu prisegu. Nadbiskup Reina, u svom govoru prošao je kroz Arrupeovu biografiju, ističući njegovu isusovačku formaciju i njegovu vjernu poslušnost Crkvi. Citirajući nekoliko pisama i događaja iz Arrupeovog života, nadbiskup Reina istaknuo je pozitivne osobine Arrupea: njegovu duboku duhovnost, darežljivost, poslušnost Papi, službu i vodstvo Družbe Isusove kao Vrhovnog Poglavara, zagovaranje za pravdu i službu koja je dovela do osnivanja Isusovačke službe za izbjeglice (JRS) i poticanje intelektualnog apostolata. Nadbiskup je također rekao da je čak i tijekom svoje bolesti, Arrupe nastavio biti uzoran, ohrabrujući sve koji su mu dolazili u posjet.

U svojim riječima, p. Sosa izrazio je zahvalnost vijeću, komisiji i teološkim cenzorima za njihov rad te je naglasio da je Družba Isusova zadovoljna što surađuje u predstavljanju svijetu jednog od najuglednijih sinova svetog Ignacija. "Ponosni smo što njegov život stalne potrage za Božjom voljom može biti ponuđen kao model i svjetionik za mnoge.", rekao je p. Sosa i

molio da jednog dana, ne previše daleko, p. Arrupe može biti razmatran za kanonizaciju. Crkveni proces prema beatifikaciji, koji prethodi kanonizaciji, uključuje intenzivno ispitivanje života i naslijeđa kandidata. Široko prepoznat po svojoj dubokoj duhovnosti, reformatorskom vodstvu i zagovaranju za socijalnu pravdu, naslijeđe p. Arrupea kao 28. Vrhovnog Poglavara Družbe Isusove, traje ne samo u isusovačkim krugovima, već i u široj Crkvi i svijetu. Zahvaljujemo Bogu na primjeru ovog vizionarskog isusovca i nastavljamo moliti za p. Pedra Arrupea SJ.

POSVETA DRUŽBE PRESVETOM SRCU ISUSOVU

Obnova posvete hrvatskog naroda i domovine Presvetom Srcu Isusovu, koju su biskupi Hrvatske biskupske konferencije proglasili povodom Jubileja 2025. godine, snažan je duhovni čin kojim se vjernici ponovno stavljaju pod Kristovu ljubav i vodstvo. Takva posveta duboko je ukorijenjena u duhovnosti Družbe Isusove, koja je još 1872. svoju pripadnost i služenje Kristu izrazila činom posvete Njegovu Presvetom Srcu. Obnavljajući taj čin stotinu godina kasnije, isusovci su potvrdili vjernost svom poslanju, pozvani i danas svjedočiti Evanđelje iz samog izvora Kristove ljubavi. Godine 1872., tadašnji vrhovni poglavar Družbe Isusove Pieter Jan Beckx posvetio je Družbu Isusovu, Presvetom Srcu Isusovu, u crkvi Al Gesù u Rimu. Stotinu godina kasnije, 9. lipnja 1972. u istoj crkvi, vrhovni poglavar Pedro Arrupe obnovio je čin posvete. Arrupe je to učinio jer se Družba našla u povijesnom trenutku kojega karakteriziraju osporavanja, kritike i odbacivanja tradicionalnih stavova. Osim što je u takvim tendencijama vidio velike opasnosti, prepoznao je to i kao svojevrsnu prednost i priliku, jer sve to može pokrenuti Družbu da ide u samo srce stvari. To znači da isusovci imaju dužnost ozbiljno promišljati ono što je bitno u pobožnosti Presvetog Srca i pronaći načine da to usmjere i prezentiraju današnjem svijetu. (p. Pedro Arrupe: Rim, na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, 9. lipnja 1972. u crkvi Al Gesù) Svemogući vječni Bože, dok se sveti Ignacije molio u kapeli La Storta, posebnom naklonošću udostojao si se uslišati

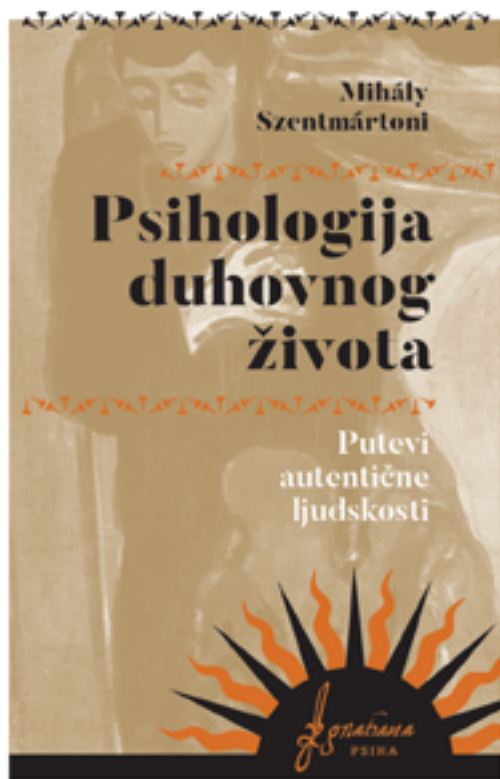
njegovu molitvu, koju ti je dugo upućivao po zagovoru Blažene Djevice Marije: da ga staviš uza svoga Sina. Obećao si mu da ćeš mu biti i zaštita, dok si mu upućivao riječi: Bit ću s vama. Dapače, pokazao si kako hoćeš da Isus, noseći križ, uzme Ignacija sebi i u službu, na što je Isus pristao obrativši mu se riječima: Hoću da nam služiš.

Stoga i mi, sljedbenici one skupine ljudi koji su prvi Isusovi drugovi, molimo da nas staviš uza svoga Sina da mu mognemo služiti pod zastavom onog križa, na koji je Isus iz poslušnosti bio raspet, otvorena boka i ranjena Srca, iz najveće ljubavi prema Tebi i čitavom ljudskom rodu. Rado obnavljamo posvetu Družbe Presvetom Srcu Isusovu i obećajemo najveću vjernost, moleći tvoju milost da Tebi i Tvom Sinu nastavimo služiti istim duhom i revnošću kojima su Ti služili sveti Ignacije i njegovi drugovi. Po zagovoru dakle Blažene Djevice Marije, i pred križem s kojeg nam Isus dijeli bogatstva svoga probodenog Srca, po njemu i u njemu, iz dubine srca izričemo danas svoje prikazanje:

Uzmi, Gospodine, i primi svu moju slobodu, moju pamet, moj razum, i svu moju volju, sve što imam i posjedujem. Ti si mi to dao, Tebi, Gospodine, sve vraćam, sve je Tvoje. Raspolaži sa svime po svojoj volji. Daj mi samo svoju ljubav i milost i dosta sam bogat, i ne tražim ništa više.

Sv. Ignacije Lojolski

Psihologija duhovnog života

P. Mihály Szentmártoni, SJ

„Budući da živimo u nesavršenom svijetu (...) svi imamo neke poremećaje, nedovršene psihičke strukture, neostvarene mogućnosti i neiskorištene sposobnosti. (...) Ti su poremećaji zapreka na putu prema punijem životu, prema potpunu ostvarenju sebe, osobito u duhovnom životu. A u svagdašnjemu životu, u obitelji, na radnom mjestu, u užoj zajednici ti poremećaji uzrokuju mnoge nepotrebne konflikte. Vjerujemo kako bi se mnogi problemimogli spriječiti već poznavanjem tih poremećaja. Ovo uvjerenje nadahnjuje ovaj niz studija o psihopatologiji svagdanjega života u perspektivi životne svetosti.

Svetac među Indijancima

Francis Talbot SJ

Kroz beskrajne rijeke i velika jezera, po dubokim i neistraženim prašumama, u susretu s demonski okrutnim Irokezima i divljim huronskim plemenima pratimo put svetoga misionara Izaka Joguesa koji traži duše i lovi ih za Krista. Isusovac, povjesničar Francis Talbot, SJ, sastavio je ovo uzbudljivo djelo prema dnevnicima prvih isusovačkih misionara. Kanibalizam, vračeve koji zazivaju demone, okrutna mučenja i nevjerojatna praznovjerja susrećemo na svakom koraku ovih hrabrih misionara. Knjiga se čita u jednom dahu – hrani dušu, potiče volju na promjenu i dublji duhovni život s Kristom u skladu s ignacijevskom duhovnošću i dubokom katoličkom tradicijom.

Ognjem svijet užezite

Cándido de Dalmases, SJ

„Ignacije je postao zaljubljen u Isusa Krista. Ne samo da ga više neće vrijeđati, nego će se potruditi slijediti ga. Krist mu se pokazuje kao kralj kojega mora slušati i služiti mu većom vjernošću od one koju je imao prema zemaljskim gospodarima. Isus ga poziva na velik pothvat, obnoviti izgubljeno čovječanstvo. Svetost mu se ukazuje kao ostvarenje kraljevstva koje se ima postići pobjedom nad svim neprijateljima Božjih planova. On želi duboko upoznati Isusa Krista, kako bi ga mogao više ljubiti i slijediti. Razmatrajući Evanđelje, prodro je u duh božanskog Učitelja i u njegova načela, koja su oprečna načelima svijeta: siromaštvo i poniznost protiv lakomosti i oholosti. Ignacije će prihvatiti stvarno siromaštvo i poniženje da bi nasljedovao Krista siromašnog i poniženog. Slijedit će Krista u njegovoj muc i smrti, da bi sudjelovao i u slavi njegova uskrsnuća. Ignacije je riješio problem svojeg života: služenje Bogu bit će mu ideal; Isus Krist njegov uzor; široki svijet područje rada. Stoga će se odsada svim silama posvetiti pomaganju duša.

Sve ove navedene, kao i druge knjige ignacijevskog sadržaja možete nabaviti u poklon dućanu Centra Ignacije na

www.ignacije.hr/poklon

Meditacija i kontemplacija: Ignacijevski vodič za molitvu sa Svetim pismom

Timothy Gallagher, OMV

„Moj pristup Ignacijevim uputama o meditaciji i kontemplaciji temelji se na dva uvjerenja. Prvo je to da njegove upute najbolje možemo razumjeti istražujući ono što Ignacije sam kaže u svojim Duhovnim vježbama: dopuštajući da nas sam Ignacije svojim vlastitim riječima pouči ovim metodama. Drugo je uvjerenje to da poučavanje o molitvi dobiva na težini kad se prezentira kroz iskustvo. Iskustvo daje život pisanoj riječi i otkriva njezinu primjenjivost za našu molitvu danas. Ljudi s kojima sam razgovarao podijelili su sa mnom svoja iskustva meditacije i kontemplacije i dali mi izravno dopuštenje da citiram njihove riječi. Ti ljudi predstavljaju mnoga zvanja. Neki su od njih svećenici, neki redovnici i redovnice. Većina su laici. Neki godinama mole sa Svetim pismom; drugi su tek nedavno počeli. Svi žive u uobičajenim okolnostima s obzirom na svoja zvanja: obitelj, zajednica, profesionalni rad, služba. Svi su zavoljeli molitvu sa Svetim pismom. Duboko sam zahvalan svima njima; njihova svjedočanstva čine najvrjedniji dio ove knjige.“

Životna ispovijed: ignacijevska molitvena priprava za pomirenje s Bogom

William M. Watson, SJ

Metoda životne ispovijedi ukorijenjena je u ignacijevskoj duhovnosti, osmišljena kao pomoć za pristupanje područjima svog života gdje nam je najpotrebnije Božje ozdravljenje. To često znači prisjetiti se onoga što smo možda potisnuli iz svijesti. Takvo suočavanje s iskustvima iz prošlosti može biti tjeskobno, a što je samo znak da smo potrebni dubokog ozdravljenja koje nam nudi Božanski Liječnik... Upute u knjizi su jednostavne i praktične. Po dvadeset minuta razmatranja dnevno kroz četiri tjedna.

Mreža isusovačkih prijatelja

Pridruži nam se u zajedničkom poslanju:

NASLJEDOVATI KRISTA

u konkretnosti vlastitog života i poziva

Postani dio mreže

